

hmeljar

Čestitamo
za
1. maj

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

GLASILO DELAVCEV SOZD »HMEZAD« ŽALEC — LETO XXXVI. — MAJ 1982 — ŠTEVILKA 5

MOČNI SMO ZATO,
KER SMO ENOTNI

9.

KONGRES

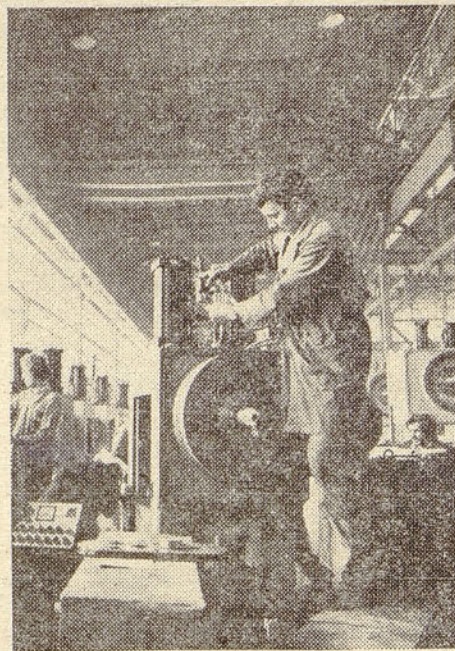
ZKS

Neodvisnost in svoboda sta bili in ostaneta najvišji interes vsakega naroda in vsakega človeka, pogoj vsakega napredka, zlasti pa socialističnega razvoja.

DELU ČAST IN OBLAST

SLEDILI BOMO ZAČRTANI POTI

Ob prazniku vseh delovnih ljudi

Prvi maj je praznik delovnih ljudi celega sveta. Ponekod še delavci svojega delavskega praznika 1. maja ne smejo sodbodno praznovati. Ob svojem prazniku so preganjani, izpostavljeni terorju in drugim oblikam nasilja. Tako smo priče brezobzirnemu nasilju nad delavstvom in ostalimi ljudmi v Latinski Ameriki, nekaterih deželah Afrike itd. Tudi drugod po svetu nima delavski razred tako pomembne in odločujoče naloge kot pri nas v Jugoslaviji. SFRJ je edina dežela na svetu, kjer delovni ljudje vladajo v svojem imenu. To pa brez dvoma zahteva drugačnega delavca. Delavca, ki je strokovno sposoben obvladovati tehnološki proces. Delavca, ki tudi obvladuje zapletene družbenoekonomske procese, ki se pojavljajo pri graditvi naše socialistične samoupravne družbe. V tem obdobju, odkar je z delavskim samoupravljanjem sprejel delovni človek lastno usodo v svoje roke, so bili doseženi brez dvoma nesluteni uspehi tako na gospodarskem kakor tudi na drugih področjih. Naša družbena skupnost je iz dneva v dan kljub težavam in slabostim, ki se pojavljajo, vedno bolj bogata, močnejša in zavestnejša. Tudi v kmetijstvu in dejavnostih, ki so tesno povezane z njim, so bili doseženi pomembni premiki. Vsakodnevno teh uspehov ne vidimo, vendar, ko se delajo bilance in obračuni za enoletno ali večletno obdobje, so ti dosežki veliki in pomembni za naš nadaljnji družbeni razvoj.

Prvi maj, praznik delovnih ljudi, je dan, ko pregledamo dosežene rezultate ter kritično obravnavamo napake.

Letošnje praznovanje 1. maja je še posebno slovesno, saj smo uspešno opravili volitve za delegate tretjega mandata delegatskih skupščin. Posebno je ob tej priložnosti potrebno poudariti, da je letošnje leto, leto kongresov komunistov v vseh republikah in obeh pokrajinah, kakor je tudi junija kongres jugoslovanskih komunistov. Nedavno končani kongres slovenskih komunistov nas zavezuje z odgovornimi nalogami in to: Še bolj aktivno moramo delati na razvoju samoupravnih delegatskih odnosov. Samoupravljanje mora biti odraz delavcev in združenih kmetov. Zato je potrebno, da zajame vse strukture, da ni skoncentrirano v ozkih skupinah, marveč je to pravica in dolžnost nas vseh. Brez dvoma so v SOZD Hmezad doseženi pomembni rezultati na področju samoupravnih odnosov, vendar je naša dolžnost, da to področje gradimo in razvijamo naprej. Zlasti so za to odgovorni organi ZK in sindikata.

Ob praznovanju praznika dela je vsekakor potrebno tudi pregledati, kako smo napredovali na področju združevanja dela in sredstev tako med posameznimi TOZD in DO v okviru SOZD, kakor tudi med združenimi kmeti. To področje in področje dohodkovnih povezav v okviru SOZD bomo morali graditi z večjo odgovornostjo, opirajoč se na prirojeno težnjo delovnih ljudi za povezovanje v večje asociacije ter s tem graditve večje ekonom-

ske in socialne varnosti. Zato naj bodo stališča 9. kongresa ZKS pobuda in obveznost za naše aktivnosti na tem področju. Le tako bomo imeli v naslednjem letu večje uspehe.

V okviru SOZD Hmezad se dosegajo dobri uspehi. Brez dvoma je kvaliteta, ki jo daje povezanost v naš SOZD velikega pomena in daje izredne rezultate. Zato moramo naprej bolj kot doslej graditi in negovati korektne medsebojne odnose z manj kalkulacijami itd. Oskosrčnost, sebičnost in skupinsko lastninski pogledi na razvoj nam morajo biti tuji vsled tega, ker so nasproti hotenjem in željam ter interesom delavcev in združenih kmetov v SOZD Hmezad. TOZD moramo v smislu samoupravljanja razvijati, kakor tudi voditi bitko v tej asociaciji za čim večji dohodek. TOZD, TZO ali TOK ima zagotovljen svoj nadaljnji razvoj v okviru DO, kjer je več TOZD, ne podjetij temveč delavcev in združenih kmetov, ki uveljavljajo ali pa realizirajo svoje interese v okviru DO itd. Brez dvoma je SOZD asociacija, kjer skupaj obravnavamo, usklajujemo in rešujemo različne interese. Če ne bi bilo med našimi DO v okviru SOZD takšne povezave in sodelovanja, bi ne bili doseženi takšni rezultati in uspehi, na katere smo lahko tudi ponosni.

Kongresna gradiva nas tudi obvezujejo, da se bomo morali maksimalno vključevati v izvoz. Zato moramo iskati nove programe, nove oblike sodelovanja in povezovanja. Prvenstveno pa tudi spremeniti smiselnost in samozaverovanje, da smo močni izvozniki, da ne potrebujemo deviz itd. Lahko na žalost ugotovljamo, da iz leta v leto stopamo v devizno nezavidljiv položaj.

Hitreje kot v prejšnjem obdobju so se začela reševati v širši družbeni skupnosti nekatera vprašanja, ki se nanašajo zlasti na primarno kmetijsko proizvodnjo. Zato moramo v SOZD Hmezad, ki ima prav na tem področju pomembno nalogo, storiti vse, da se čim uspešneje vključimo v splošna družbena prizadevanja. Tako moramo v sodelovanju z združenimi kmeti, kakor v družbenem sektorju kmetijstva izkoristiti vse naravne danosti in jih vključiti za povečanje naše skupne ekonomske osnove.

Sigurno se v tem času kdo izmed nas sprašuje, kakšen bo jutrišnji dan, ko se danes borimo z raznimi težavami, problemi stabilizacije, izvoza itd. Odgovor je jassen: perspektiven, če bomo umeli in hoteli združevati svoje sile, znanje in pridnost ter smelo stopati naprej.

VSEM DELAVCEM IN ZDRUŽENIM KMETOM
V SOZD HMEZAD
TER NJIHOVIM SVOJCEM

ŽELIM SREČEN PRAZNIH DELA
IN VELIKO DELOVNIH ZMAG V PRIHODNJE.

Glavni direktor Vlado Gorišek

Našo pot gradimo skupno

Na 9. kongresu Zveze komunistov Slovenije, smo sklenili še eno pomembno obdobje. Obrnili smo list naših dosedanjih dosežkov, ki smo ga pisali s tovarišema Titom in Kardeljem ter hkrati strnili vse naše izkušnje, ki smo jih dosegli v tovarnah, rudnikih, v krajevnih skupnostih, šolah, laboratorijih, zadrugah in na kmetijskih posestvih, v samoupravnih institucijah našega današnjega življenja.

Na vseh teh podlagah odpiramo našo prihodnost, ki predvsem pomeni odločno nadaljevanje revolucionarnega boja za razcvet socialističnega samoupravljanja. In mnogo je dosežkov, na katerih lahko trdno gradimo našo prihodnost. Postali smo bogatejši, pridobili mnoga nova spoznanja,

vse več je novih pobud, kar močno utrjuje naše skupno prepričanje in zavest, da smo na pravi poti. Nemalokrat se namreč vse premalo zavedamo morda najpomembnejšega — da smo naredili največji korak v medčloveških odnosih, v razumevanju drug drugega, v zavesti o solidarnosti med seboj, v pripravljenosti za humane odnose in še posebej v krepitvi spoznanja, da lahko samo skupno gradimo našo pot.

Smo v času, polnem težav, protislovij in zapletov, katerih korenine delno segajo v preteklost, so pa seveda tudi odraz sedanjosti. Toda veseli smo lahko, da vse to nikakor ne zamegljuje zaupanja v vrednote našega sistema, v naše cilje in da niso

omajana načela našega socialističnega samoupravljanja.

Tega ni dokazala le bogata predkongresna razprava, ki je bila sicer ustvarjalno kritična, toda do temeljev prežeta z optimizmom. To temeljno zavest izpričujejo naši delovni ljudje in še zdaleč ne le člani zveze komunistov resnično sleherni dan s svojim delom, z naporom za boljše gospodarjenje, s tem, da znajo tenkočutno urejevati medsebojne odnose, prav tako pa tudi na raznih političnih manifestacijah in akcijah, kar so še posebej dokazale tudi nedavne delegatske volitve.

To je tudi dokaz pravilnosti našega idejnega in političnega delovanja. Kajti težav in napak ne prikrivamo. Vedno jih razgr-

nemo, kar smo delali v preteklosti, danes in bomo morali tudi v prihodnje. Imamo dovolj bogate izkušnje, da smo tudi najtežje čase in razmere najlažje premagovali, če smo se odkrito pogovorili, sprejeli stališča in prav s tem mobilizirali ljudi.

Resnica pri tem je namreč samo ena: ključ za premagovanje težav — najsi gre za subjektivne ali objektivne — je samo v nas samih, v volji in odločenosti delavcev, kmetov, inteligence, mladih, da z ustvarjalnim delom prispevamo svoj delež k temu. Zato moramo še bolj poudariti odgovornost dela in tako na samoupravni podlagi razvijati in bogatiti vsebino naših odnosov. Prav zato tudi ne vztrajamo dogmatsko na vseh dosedanjih rešitvah, če te praksa ni potrdila. Vztrajamo in vztrajali pa bomo na ukrepih in vrednotah, ki utrjujejo oblast delavskega razreda.

V teh okvirih lahko zveza komunistov potrjuje svojo vodilno idejno in družbenopolitično vlogo samo s tem, da neprestano spodbuja k akciji vse naše družbene sile.

Te vloge pa ZK nihče ni za vedno zagotovil, marveč se mora potrjevati resnično vsak dan posebej v delu, snovanju, iskanju rešitev, vztrajnosti in doslednosti vseh in slehernega člana. In prav to je potrdil 9. kongres ZK Slovenije, saj gre za voljo in usmeritev, ki je v središču naše sedanosti.

Razmere so resnično težavne in ne obljublamo, da bo že jutri lažje. Številnih

vzrokov in zapletov, s katerimi se srečujemo, ni mogoče odpraviti čez noč. Zato nas čaka predvsem delo, še boljše delo. In prepričani smo, da bomo zmogli čimprej preseči tudi to težavno obdobje, s katerim se srečujemo danes in ki je še pred nami. Zato nam je potrebna enotnost pri uveljavljanju kongresnih stališč v vsakodnevnem življenju in delu.

To je temeljni porok naše sedanosti in prihodnosti, enakopravnosti in neodvisnosti, temeljni interes vseh jugoslovanskih narodov in narodnosti, s čimer je neposredno povezana odgovornost Zveze komunistov Jugoslavije oziroma zveze komunistov v vseh republikah in obeh pokrajinah posebej. Skratka, gre za enotno ustvarjalnost in enotno odgovornost.

Ni namreč bistveni problem samo v težavah, s katerimi se srečujemo, temveč hkrati tudi v tem, da včasih nismo dovolj enotni pri njihovem reševanju. Sicer enotne politične usmeritve očitno še vse premalo dosledno uresničujemo v praksi. Prav to pa nemalokrat napelje vodo na mlin oživiljanju že preživelih teženj, ki vidijo edino možnost za odpravljanje sedanjih težav v centralizmu in sprejemanju etatističnih ukrepov. To pa bi nujno rušilo vse tiste temeljne vrednote socialistične samoupravne Jugoslavije, ki so porok trajnemu sožitju, enakopravnemu sodelova-

nju, predvsem pa bratstvu in enotnosti naših narodov in narodnosti. Prav odločen spopad s takimi težnjami mora biti tudi v središču pozornosti vseh kongresov ZK Jugoslavije.

V boju za socialistično samoupravljanje, za stabilnejše gospodarske tokove, za skladnejši in celovitejši razvoj, za prodornost novih idej, ki bi jih morali prispevati za svoje prihodnost predvsem mladi, za še večji poudarek znanosti in vsem temeljem družbenega razvoja, se mora ZK predvsem tudi sama utrjevati. To pa pomeni zlasti poglobljanje idejnopolitičnega znanja in usposobljenosti na marksistični podlagi, kar je pogoj za razvijanje izvršnih samoupravnih snovanj in še posebej za spodbujanje vseh resničnih ustvarjalnih potencialov. Zato je potrebno toliko bolj odločno poudariti nujnost idejnopolitične diferenciacije do vseh pomembnih vprašanj, ki se postavljajo pred nas, in do vseh nesprejemljivih pojavov, s katerimi se srečujemo. In oboroženi s tako enotnimi stališči morajo komunisti enotno in skladno delovati med ljudmi, v družbenopolitičnih organizacijah, v društvih, delegatskih skupščinah ter skupaj z vsemi delovnimi ljudmi ustvarjati politične razmere, v katerih bomo teoretično in praktično še odločneje krepili oblast delavskega razreda.

A. B.

KOORDINACIJSKI ODBOR SINDIKATA
SOZD HMEZAD ŽALEC

Novo vodstvo

Konstitutivna seja koordinacijskega odbora sindikata SOZD HMEZAD je bila 15. aprila.

Novi predsednik je Ivan Vodlan, podpredsednik pa Ivan Lokan. Vabljeni so bili vsi predsedniki OOS in konferenc OOS, dosednji člani koordinacijskega odbora, glavni direktor, pomočnika glavnega direktorja in poročevalci.

Dosedanji predsednik Ludvik Grabnar je podal poročilo o delu koordinacijskega odbora sindikata SOZD Hmezad v mandatnem obdobju 1979—1981.

Delo je zajemalo:

- obravnave pomembnejših samoupravnih aktov skupnega pomena SOZD Hmezad,

- spremljanje poslovanja ob periodičnih in letnih gospodarskih zaključkih,

- obravnava tekočega letnega gospodarskega načrta SOZD in stabilizacijske usmeritve,

- obravnavo srednjeročne razvojne usmeritve SOZD Hmezad za obdobje 1981—1985,

- obravnavo predlogov in priporočil uporabe sklada skupne porabe združenih sredstev na nivoju SOZD,

- obravnavo pogojev in možnosti koriščenja družbenega standarda sredstev skupne porabe, letovanja v počitniških domovih in ostalih možnih aranžmajev,

- obravnavo predlogov in posredovana priporočila o višini regresov za letne dopuste v smislu degresivne lestvice,

- odbor se je aktivno vključeval

val v priprave in izvedbo tovariškega srečanja delavcev SOZD Hmezad v letu 1979—1981,

- v okviru sindikalne aktivnosti nas je v jeseni v letu 1979 obiskala delovna skupina republiškega sindikata s prisotnostjo predsednika slovenskih sindikatov. Hafnerja. Posvetovanje je imelo obseg problemske konference, na kateri smo predložili naše razvojne usmeritve, pozitivne rezultate, slabosti in tudi probleme, ki nas tarejo. Z vidika živinorejske proizvodnje mleka, mesa, predelave in dodelave smo predvsem predložili neodgovorno družbeno ravnanje s to proizvodnjo iz ekonomskega stališča, predvsem pa pogoje in položaj delavcev v teh proizvodnih procesih,

- na pobudo republiškega odbora sindikata za kmetijstvo smo v aprilu mesecu 1980 organizirali širšo razpravo o samoupravni organiziranosti v SOZD Hmezad. Razprava je potekala v smislu pregleda

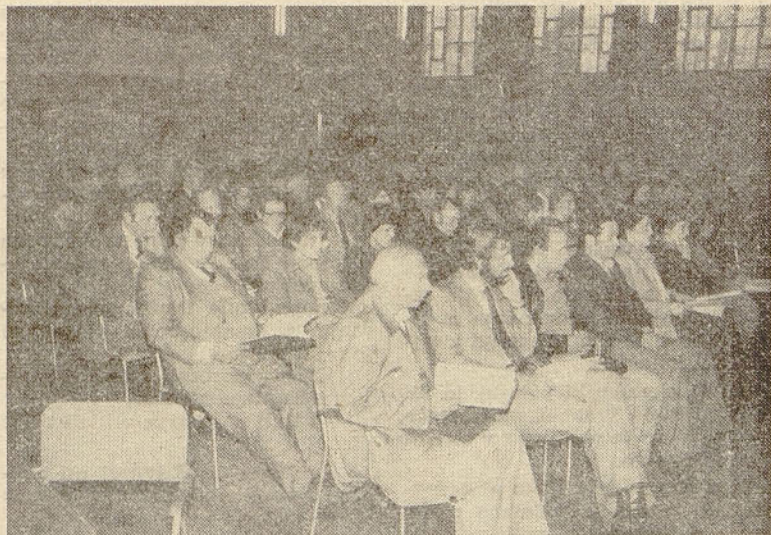
da dopolnitev in pravilnosti sprejetih samoupravnih aktov,

- sodelovali smo na sklicih sej in konferenc Občinskega sindikalnega sveta Žalec, Republiškega odbora sindikata, v SOZD Hmezad z samoupravnimi organi, z koordinacijo ZK in mladinsko organizacijo,

- na področju kadrovanja smo se seznanjali z organizacijsko obliko delovanja delovne skupnosti

skupnih služb SOZD, obravnavali in dajali priporočila za imenovanje vodilnih delavcev na nivoju SOZD Hmezad,

- mnogo nalog, kot so skrb za delovne pogoje delavcev, ustrezno nagrajevanje po ustvarjenem delu, socialna varnost delavcev, širša kadrovska politika in štipendiranje, stanovanjska problematika, kulturnoprosvetna dejavnost, šport (Nadaljevanje na 4. strani)

Na prvem skupnem zasedanju zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora skupščine občine Žalec v hmeljarskem domu 14. aprila, so podali poročilo o minulih volitvah, izvolili predsednika in podpredsednika skupščine občine Žalec, kandidata za predsednika in člane IS skupščine občine Žalec in imenovali delegate in kandidate v republiške in zvezne organe

 hmeljar

(Nadaljevanje s 3. strani)
in rekreacija je bilo bežno obravnavano in premalo podprto in prisotno v skrbi sindikalne aktivnosti koordinacijskega odbora.

Nekaj dopolnitev in kritičnosti na naše delo

Samoupravni sporazum o razporeditvi dohodka in delitvi na osebne dohodek smo v času razprave in sprejemanja temeljito obravnavali. Preveč načelno smo v tem sporazumu sprejeli določila o solidarnosti za primerih, če nekatera od TOZD posluje z izgubo. Na delavskem svetu SOZD Hmezad je bilo to določilo dopolnjeno v smislu sistemskega zbiranja sredstev za koriščenje sklada skupne porabe za TOZD, ki bi poslovale z izgubo. Sredstva se bi zbirala v procentni udeležbi in koristila kot premostitveno posojilo za te primere.

Pri obravnavi gospodarjenja je bila vedno prisotna tudi socialna varnost delavcev v TOZD in DO, ki poslujejo z izgubo. Dobro nam je znano, kot tudi širši družbeni javnosti, v kakšnem težkem ekonomskem položaju je zaradi disparitet nabavnih in prodajnih cen klavniško pridelovalna industrija. Zaradi teh vzrokov je Celjska mesna industrija, katere kolektiv šteje 530 članov, poslovala v letih 1979, 1980 in 1981 z izgubo. Sicer je bila v letu 1981 pred bilanco zguba za to leto pokrita in to delno in občinskih virov in SOZD Hmezad. Ta kolektiv je na račun družbe kritično trpel. Tri leta že ne pozna nobene delitve nad obračunskimi osnovami, razen presežka norm, za 15 % do povprečja SOZD je imel kolektiv slabše vrednoteno vrednost točke, akumulacije za potrebe enostavne in razširjene reprodukcije ni bilo mogoče ustvarjati. Gospodarjenje v težkih ekonomskih pogojih in sanacijskih ukrepih se dograjuje z investicijskimi krediti in pretežno posojeniimi finančnimi sredstvi.

Poznana nam je prekinitev dela v Celjski mesni industriji v mesecu decembru 1981 in januarju 1982. Glavni vzrok temu so bili premalo vrednoteni pogoji dela. V tem kolektivu je vprašanje socialne varnosti zelo prisotno in sicer z dveh vidikov — surovine primanjkuje na obseg proizvodnje, cenovni odnosi pa še tudi niso urejeni in še dolgo ne bodo. Kolektiv in poslovanje v CMI je tudi močno prizadeto zaradi vse slabših in neusklajenih odnosov med SOZD Hmezad in SOZD Merx. Za nas so rešitve v delitvi dela med klavnicami v regiji kot so napisana in dogovorjena v samoupravnem sporazumu med klavnicami iz leta 1976, druga rešitev je povečana prireja goved in prašičev na področju SOZD. Če vse to ne bo uspelo, je tretja rešitev zmanjšana proizvodnja in temu sledi tudi zmanjševanje zaposlenosti kolektiva.

Slabši ekonomski položaj je bil tudi v Hotelu Prebold, nastajajoča izguba pa se je pokrivala v okviru DO Gostinstvo.

Za primarno kmetijsko proizvodnjo, predelavo in dodelavo proizvodov mleko, meso, velja administrativno urejanje cen, ki v mnogo primerih nimajo ekonomskega pokritja in ki v celotni repertoar povzroča slab ekonomski položaj, razen v trgovini. Vprašamo se, zakaj toliko družbenega bremena sprejema ta dejavnost in to zaradi

splošne nizke družbene produktivnosti dela. Razprav in ugotovitev na to problematično temo je bilo še in še, toda premaknilo se ni ničesar bistvenega v korist delavcev v primarni dejavnosti živinoreje, klavniške in mlekarke industrije.

Skrb za socialno varnost je eden od bistvenih pomenov v sindikalni aktivnosti. To varnost pa pogojuje zadostna količina dela in pri normalnih delovnih naporih ekonomsko poslovanje. Zato moramo podpreti prizadevanja SOZD za večje razvojne usmeritve, dopolnjevanje tehnologije, organizacije dela in produktivnosti.

V naši družbi je znana splošna pomanjka produktivnosti dela. Tudi v SOZD Hmezad se na tem področju rezerve. Koordinacijski odbor sindikata in koordinacija ZK je to stanje obravnavala, dala svoja priporočila za aktivnost, toda akcije nismo izpeljali, ostala je kot želja napisana v zapisniku.

V zadnjem času se pod geslom uveljavlja v kolektivih tudi prostovoljno delo, predvsem varujmo in očistimo okolje. Priznati moramo, da v naših sredinah v mnogih primerih premalo odgovorno čuvamo in vzdržujemo našo družbeno imovino in premalo skrbimo za urejeno okolje. Tudi tu bi moral biti sindikat bolj pozoren kot doslej.

Ko pregledujemo naše delo, moramo biti tudi kritični. Koordinacijski odbor bi moral napraviti več kot je. Delna krivda je v slabih udeležbah na sejah. V dolžnosti predsednika bi moral tudi jaz posvetiti več časa sindikalni aktivnosti, v organizacijskem in kadrovskem pogledu pa na nivoju SOZD ni profesionalnega tajnika za vse dejavnosti DPO, kot je bilo to še tedaj, ko smo bili samoupravno organizirani kot DO Hmezad.

Na splošno je slaba preglednost po aktivnosti in bistvenih problemih skupnega pomena DPO. Razlogi so povsem jasni: čisto neprofesionalno se to ne da doseči. Z večjo predvideno zasedbo strokovnih služb na Skupnih službah SOZD Hmezad se bo verjetno izpopolnila tudi ta praznina.

PROGRAM DELA ZA LETO 1982

Program dela konference OOS izhaja iz nalog, ki smo jih sprejeli na 9. kongresu ZSS in 8. kongresu ZSJ. V tem programu so zajete naloge, ki izhajajo iz aktualne družbene problematike, ki zahtevajo družbenopolitično aktivnost sindikatov.

Program zajema sledeče naloge:
Uveljavljanje samoupravnih družbenih odnosov

— dohodkovni odnosi, svobodna menjava dela in delitev po vloženem delu.

Uveljavljanje družbenega planiranja in srednjeročnih planov za leto 1981—1985

— vso pozornost posvetiti sprejemanju plana v OZD,

— dajati pobudo za usklajevanje planov,

— ocenjevati aktivnost pri oblikovanju in sprejemanju planov 1981—1985.

Spremljanje rezultatov gospodarjenja in delitev dohodka

— organizacije sindikata bodo s svojim delovanjem uresničevale cilje ekonomske stabilizacije,

— gospodarjenje z družbenimi sredstvi, štednja na vseh nivojih,

— obravnavali bomo rezultate gospodarjenja sproti in zaključno račune,

— uveljaviti takšna razmerja delitve v delitvi dohodka in osebnih dohodkov kot jih predvideva resolucija,

— dajati pobude za doslednejše uveljavljanje načela delitve po delu in rezultatih dela.

Razvijati moramo s pospešenimi močmi delovanje delegatskega sistema

Produktivno izkoriščanje delovnega časa

— prilagajanje delovnega časa potrebam delovnega procesa z uveljavljanjem večje odgovornosti do dela,

— z boljšo organizacijo dela zmanjševati zaposlovanje v administrativnih in režijskih delih.

Družbenoekonomski odnosi v stanovanjskem gospodarstvu

— v OOS bomo sodelovali pri ocenjevanju konkretnih razmer pri uveljavljanju novih družbenoekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu v TOZD, izločali potrebna sredstva za stanovanjsko izgradnjo ter uveljavljali načela solidarnosti.

Zdravstveno varstvo delavcev

— zmanjšanje izostankov z dela zaradi bolezni,

— skrb za zdravje in preventivno zdravstveno varstvo delavcev v TOZD,

— preprečevanju invalidnosti.

Izobraževanje delavcev

— družbenopolitično in strokovno usposabljanje delavcev v okviru samoupravljanja, delegatskega sistema, sindikalnega dela, varstva pri delu in podobno.

Obveščanje delavcev

— skrbeti, da se izboljša obveščenost delavcev v vsaki samoupravni skupini.

Ljudska obramba in družbena samozashita

— pospešiti izpolnjevanje dodelanih obrambnih načrtov ter kakovostno okrepite komisij za SLO v OZD in TOZD.

Delavski nadzor

— analizirati probleme delovanja delavskega nadzora ter opredeliti nadaljnjo aktivnost delovanja delavskega nadzora.

Varstvo pri delu

— pospešiti delovanje iz programa varstva pri delu ter uvesti preventivne ukrepe pred boleznimi in izvajati vse varstvene ukrepe zoper preprečevanje nezdog.

Povezovanje sindikata s KS in ostalimi DPO, predvsem pa začeti delovati z mladino

Šport in rekreacija ter kulturno prosvetna angažiranost

— pospešiti množičnost na športno rekreacijskem področju in v kulturi.

Seminar OO ZSMS v Šmarju pri Jelšah

Koordinacijska konferenca je 18. 3. 1982 organizirala enodnevni seminar predsedstev vseh OO ZSMS Hmezad v Šmarju pri Jelšah. Na dnevnem redu seminarja je bilo pod prvo točko sodelovanje z želami v razvoju. Predavatelj je bil tov. Škafar. Predvsem se je dotaknil sofinanciranja SOZD Hmezad v izgradnjo piščančje farme v Nigeriji. Obrazložil nam je smotnost te naložbe in finančno konstrukcijo. Kot drugo smo obravnavali plan SOZD Hmezad za leto 1982, katerega nam je podal tov. Drohne. V nadaljevanju seminarja sta nam realizacijo plana za leto 1981 podala tov. Marija Pristovšek in tov. Gorazd Selišnik, ker je bil tov. Vlado Gorišek službeno zadržan.

Pod rednimi nalogami smo se pogovarjali o izvajanju tekočih nalog iz našega programa dela. Med drugim smo se pogovorili tudi o organiziranju kviza. Evidentirano je bilo vodstvo koordinacijske konference, ki je bilo izvoljeno na programsko volilni konferenci v soboto 10. 4. 1982 v dvorani SOZD Hmezad. V nadaljevanju je bil kviz.

Smatram, da so takšni seminarji precejšnja pridobitev za nas mladince. Na njih izmenjamo svoje izkušnje in se bolje spoznamo. Takšni seminarji mnogo prispevajo k poznavanju organizacije v kateri živimo in delamo.

Breda Zalokar

Tovariš Ernest Marinc je na zboru interne banke SOZD Hmezad poročal o lanskem in tekočem delu

Pričeli smo z izgradnjo mlekarne v Arji vasi

Končno se je po večletnih pripravih pričela izgradnja regijske mlekarne v Arji vasi.

V mesecu marcu so na gradbišču zabrnili stroji izvajalca gradbenih del »Gradisa« TOZD Celje, ki naj bi opravil gradbeno-obrtna in instalacijska dela v osemnajstih mesecih.

Dobavitelj tehnološke opreme firme Alfa Laval s Švedske bo dobavljal opremo do konca letošnjega leta.

Alfa Lavalov partner in kooperant v Jugoslaviji IMP Ljubljana pa se je po pogodbi obvezal tehnološko opremo zmontirati v desetih mesecih. Po terminskem planu naj bi proizvodnja v novi mlekarni stekla v začetku leta 1984. Celotni nadzor nad izvajanjem del so prevzele strokovne službe SOZD Hmežad in Razvojni center Celje.

Skupna predračunska vrednost del znaša 526.347 tisoč din, od tega odpade na

	tisoč din
— gradbena dela	283.577
— domačo opremo	126.440
— uvoženo opremo	92.326
— načrte, nadzor in ostalo	24.002

Za pokritje navedenih del pa so na razpolago sledeči viri financiranja:

	tisoč din
— sovlagatelji	299.225
— inozemski krediti	69.375
— sredstva pridobljena za prodane devize	120.000
— razvojne premije	5.138
— združevanje sredstev v SOZD Hmežad	22.120
— posojilohranilnik in posojilnik Hmežad	6.333
— ostala sredstva	3.171

Kot je razvidno, predstavljajo največji delež v strukturi pokrivanja predračunske vrednosti deleži sovlagateljev, ki jih je po številu 78 iz devetih občin. Sovlagatelje pa so podprle naslednje banke:

	tisoč din
— Ljubljanska banka SB Celje s	164.684
— Ljubljanska banka TB Velenje s	17.053
— Beograjska banka z	19.390

Pomembna sredstva za usposobitev sovlagateljev v višini nad 90 milijonov dinarjev je zagotovila Zavarovalna skupnost Triglav, Območna skupnost Celje.

Uvozno opremo kreditirajo sledeče banke: Enskilda banken Švedska, Adria bank Wien Avstrija, Kreditanstalt für Wiederaufbau Frankfurt in Sloyds bank Limited London.

Poseben sporazum je bil sklenjen s tovarno nogavic Polzela, ki za prodano devizna sredstva zagotavlja po privatni finančni konstrukciji izpadla investicijska sredstva.

Manjši zneski za pokrivanje predračunske vrednosti pa predstavljajo sredstva razvojnih premij, zbranih v letu 1980, posojilo Hranilnice in posojilnice Hmežada in lastna sredstva celjskih mlekar.

Nova mlekarina, ki bo zgrajena na ca. 7 ha, bo imela zaposlenih preko 220 delavcev, imela pa bo celotni dohodek preko 120 starih milijard dinarjev, ob sedanjih cenovnih odnosih in polnem izkoriščanju vzpostavljenih zmogljivosti.

Na zelo čisto postavljeno vprašanje zakaj nova mlekarina, je treba upoštevati, da je bila obstoječa mlekarina v Celju zgrajena v letu 1962 s kapaciteto 20.000 litrov dnevne predelave. Ze sedaj se giblje dnevni odkup tudi preko 100.000 litrov. Upoštevati je treba tudi to, da je zgradba dotrajana, da so stroji izrabljeni in tehnično zastareli, redno predelavo ovirajo tudi občasne poplave. Iz vseh navedenih vzrokov je izgradnja nove mlekarne na novi lokaciji nujna.

Nova lokacija v ruškem gozdu pri Arji vasi je izbrala posebna strokovna komisija izmed več ponujenih lokacij v občini Celje in Zalec. Prevladala je optimalna prometna lega in naravno lepo okolje.

Kapaciteta mlekarne je bila prvotno načrtovana na 180.000 litrov dnevne predelave, dodatno je začasno znižana na 150.000 litrov. Ob vprašanju zagotavljanja zadostne količine mleka za optimalno koriščenje vzpostavljenih zmogljivosti je treba poudariti, da celjske mlekarne delujejo na odkupno prodajnem področju 14 občin celjske, korške, zasavske in posavske regije. Na tem področju je po podatkih Kmetijskega zavoda Celje preko 40.000 krav molznic, vendar je odkup le od približno 47 % krav. To pomeni, da obstajajo možnosti zagotavljanja zadostne količine surovine že pri obstoječih potencialih. S proizvajalci mleka je bil podpisan poseben sporazum, s katerim se le-ti zavezujejo povezovati proizvodnjo mleka, ki naj bi znašala v letu 1985 ca. 60.000.000 litrov. Takšna količina mleka že zahteva več kot 180.000 litrov predelovalnih kapacitet.

Izgradnja mlekarne predstavlja sestavni del programa razvoja in graditve mlekarske industrije v SR

Sloveniji, v letih 1976 do 1985. Skladno s tem programom je bil določen tudi proizvodni program nove mlekarne, ki je naslednji:

— konzumno mleko (hl)	252.500
— smetana kislá (v tisoč kozarcih)	40.000
— smetana sladka	72.000
— jogurt navadni	342.000
— jogurt sadni	150.000
— cotage shesse (sir)	35.000
— skuta (300 g)	28.875
— maslo domače (ton)	6.000
— poltrdi sir (ton)	9.700

Pri predelavi mleka je izredno pomembno vprašanje tehnološke vode, kajti poraba le-te znaša 4 litre za 1 liter predelanega mleka. V zasnovi je bilo predvideno reševanje tega problema z lastnimi vodnjaki. Z ozirom na potrebne varnostne pasove, v katerih ni dovoljeno gnojenje, ta možnost odpade, ker bi bilo iz proizvodnje odtegnjenih ca. 30 ha kmetijskih zemljišč.

Tako se to vprašanje oskrbe z vodo rešilo z napajanjem iz javnega vodovoda, ki ga bo za ta namen potrebno ustrezno rekonstruirati.

Vprašanje odvajanja odpadnih voda bo rešeno z izgradnjo kolektorja in čistilne naprave v Arji vasi. Pri polnem obratovanju mlekarne bo dnevno nastajalo ca. 20.000 l sirotké, ki bi jo naj porabljali za hrano prašičev v bodoči farmi prašičev. Do izgradnje farme bo sirotká na razpolago za rejo prašičev v kooperacijski proizvodnji.

Ne nazadnje je treba poudariti, da je tehnološki projekt izdelal Mlekarski šolski center Kranj, glavni projekt pa Projektivni atelje Ljubljana. Izgradnjo vodijo:

- odbor za izgradnjo mlekarske industrije celjske regije,
 - vodja projekta in
 - poslovni odbor sovlagateljev.
- Uvoz opreme bo opravila DO Hmežad Export-import, vse finančne aranžmaje pa vodi Interna banka SOZD Hmežad.

J. Janše

Nova poslovna enota

Kolektiv restavracije SLOVAN Vransko se je odločil, da kupi poslovni prostor gostilne BASEK v Ločici pri Vranskem.

Objekt se nahaja neposredno ob regionalni cesti Maribor—Ljubljana. Z adaptacijskimi deli se je pričelo sredi aprila in predvidevamo, da bo adaptacija zaključena tako, da bi pričel z obratovanjem konec meseca maja.

Kakšne specialitete bodo na voljo v prenovljenem lokalu pa več v prihodnji številki Hmeljarja.

Alojz Hauser, ing.

Proizvodnja šampinjonov

V lanskem letu smo seznanili bralce HME LJARJA z novo proizvodnjo gob — šampinjonov v KZ DRAVA TOZD Kmetijstvo Radlje. Do današnjega trenutka je dala ta proizvodnja že nad 20 ton gob, ki smo jih prodali ETI Kamnik, nekaj pa na trgu kot sveže. V začetku smo se srečali tudi s tehnološkimi težavami in se ob tem marsikaj naučili, danes pa teče proizvodnja že dokaj normalno in programirano.

V nasadih, ki dajejo velike pridelke, ne sme manjkati ničesar. Zato v tem času dodajmo še manjkajočo vodila in po potrebi napeljeemo še rezervne poganjke. Premalo trt, manj pridelka! Posebna skrb naj velja matičnim nasadom

Mlečni tokovi brez pregrad

Mleko moramo gledati kot del verige, ki se začne na polju, konča pa na tržišču

Letos prihaja do izraza vsa ekonomska, tržna in tehnološka povezanost proizvodnje mleka. Potrjuje se staro, dobro poznano pravilo, da visoke cene ne dajejo več mleka, da brez vlaganja v proizvodnjo ne moremo računati na stabilnost in dolgoročno perspektivo v tej dejavnosti kmetijstva. Ob vsem tem moramo proizvodnjo mleka gledati kot celovito verigo živinorejske proizvodnje, ki se prične na polju in konča na domačem ali inozemskem tržišču.

Pomanjkanje ali bolje rečeno slaba oskrbljenost z mlekom je občutna že od začetka leta. Povpraševanje je okrog 20% večje od proizvodnje.

Hrvaška raspolaga s 570.000 glavno čredo. Lanska proizvodnja mleka je znašala 499 milijonov litrov ali 5% manj kot leta 1980. Slavonško baranjska regija zagotavlja 25% proizvodnje tega pomembnega prehranbenega proizvoda.

DOHODKOVNO POVEZOVANJE

Težko je z eno besedo odgovoriti na vprašanje, kaj je razlog zmanjšanja proizvodnje mleka. Eden najpomembnejših elementov je prav gotovo cena, ki ne samo da je nizka, ampak redno zaostaja za glavnimi stroški proizvodnje. Največ problemov in motenj predstavlja koruza. Visoko ceno tega proizvoda težko prenašata tako meso kot mleko. Kuruza je pomembna komponenta živalske krme, ceno le-te pa še dodatno obremenjujejo uvozne komponente, za nabavo katerih oddvajamo drage devize.

Letna proizvodnja mleka v Slavoniji in Baranji znaša 112 milijonov litrov, od tega še vedno daje

65% individualni sektor. Prav zato je treba proizvodnjo mleka posvetiti posebno pozornost. Kmetu se namreč, glede na veljavne cene mesa in mleka, bolj splača, ekonomsko gledano, mleko preliti v meso, ker tako ostvarja večji dohodek. Kmetje z mlekom hranijo tele in prašiče, ker je to ceneje od živalske krme.

Vse to kaže na potrebo po dohodkovnem povezovanju in skupnem vlaganju proizvajalcev, organizatorjev proizvodnje in predelavalne industrije.

Večjo proizvodnjo bi omogočila tudi boljša povezanost poljedelcev in živinorejcev. Po tej poti gre Osiješki kombinat in dosedanja rezultati kažejo, da je takšna usmeritev pravilna.

REŠITVE

Problemатiko proizvodnje mleka moramo reševati na širokih in dolgoročnih osnovah:

- nabava ustreznih pasem krav molznic in telet za pitanje,
- proizvodnja in uporaba kvalitetne krme,
- izgradnja sodobnih, visokoproduktivnih mlečnih farm v družbenem sektorju,
- povečati mlečnost na osnovi novih tehnologij,
- prekiniti »zidanje cen«, reorganizirati agrokompleks in spremeniti odnose v reproceloti proizvodnje mleka.

Razburkane mlečne tokove, ki tečejo preko raznih pregrad in pogosto menjujejo smer, bomo umirili le z dolgoročno orientacijo in vlaganjem v to dejavnost kmetijstva.

Zoran Kriter

Kmetijski velesejem v Veroni

Strokovno ekskurzijo v Verono je organiziral aktiv mladih zadrušnikov iz Brastovč. Ekskurzije se je udeležilo 48 mladih zadrušnikov iz Savinjske doline in tovariši iz strokovnih služb KZ.

Program dvodnevne strokovne ekskurzije je zajel ogled kmetijskega velesejma in ogled dveh specializiranih in tržno usmerjenih kmetij v bližini mesta Lago di Garda.

Mednarodni kmetijski sejem v Veroni, ki je organiziran vsako leto, razstavlja mehanizacijo, ki je potrebna za vrtičkarje, majhna gospodarstva in za večja posestva.

Program mehanizacije je vseboval težke stroje za obdelavo na težjih in lažjih terenih. Slednja mehanizacija je bila za gospodarstva, večja od 100 ha.

Drobne mehanizacije je bilo v glavnem veliko za vrtičkarje, primestne vrtno obrate, ki skrbijo za oskrbo urbanega prebivalstva.

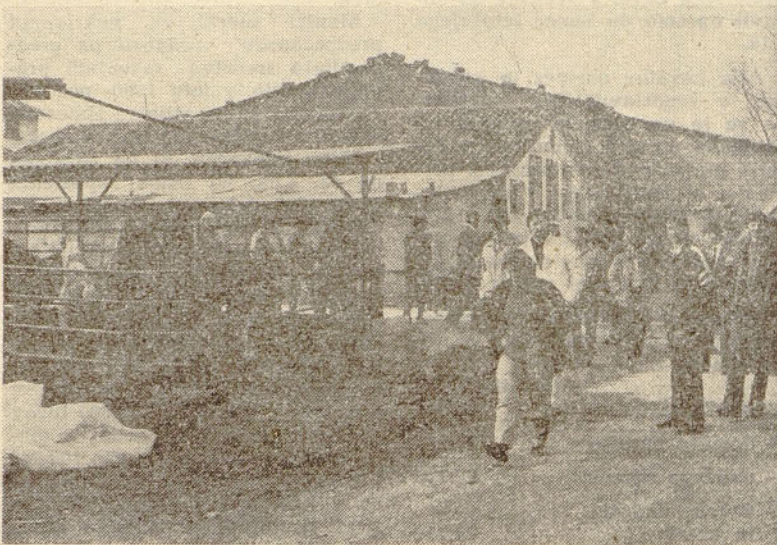
Prav tako je bilo razstavljeno veliko linij drobne mehanizacije za vrtičkarje in konjiček.

Zelo zanimivo si je bilo ogledati linijo za setev koruze in linijo za spravilo koruzne silaže. Veliko pozornost je pritegnila 8-redna pnevmatična sejalnica, ki je prilagojena spravilu koruzne rastline s samohodnim silažnim kombajnom.

Veliko je bilo primerne mehanizacije za strojne skupnosti za setev žit, koruze, sajenje krompirja in ostalih poljščin, za spravilo poljščin in za skladiščenje oziroma siliranje krme.

Mnoge linije so izpopolnjene, kar je zelo pomembno pri pravočasnem in kvalitetnejšem spravilu krme.

Torej na sejmu smo lahko videli razstavljeno mehanizacijo primerno za manjša gospodarstva (uporabljali bi jo lahko tudi na naših kmetijah), srednja in velika gospodarstva.

Na v pitanje govedi in konj usmerjeni kmetiji

Zelo zanimiv del ogleda so bili semenarski paviljoni. V njih so bila razstavljena semena za ljubitelje raznih okrasnih rastlin.

Na velesajmu vsako leto razstavljajo tudi živino. Razstavljajo: Švica, Italija, Avstrija, Nemčija, Danska, Francija in še nekatere evropske države. Danska in Švica sta razstavljali govejo mlečno živino. Krave so bile v mlečni kondiciji, težke do 800 kg. Videli smo črnobelo pasmo. Avstrija je razstavljala rjavo pasmo in svetlolisasto pasmo, kombiniran tip goveda, tip pitanega goveda ter tip mlečnega goveda. Francija je razstavljala v glavnem tip pitanega goveda. Prevladovali so križanci mesnega tipa. Pitanci so bili v močno pitavni kondiciji.

V paviljonih smo videli poleg goveje živine še perutnino, prašiče, zajce, drobnico.

OGLED DVEH KMETIJ

Prva je specializirana v proizvodnjo mleka, druga pa v pitanje goveda in konj.

Kmetija, ki je usmerjena v mlečno proizvodnjo, ima skupno površino 300 ha, krmo prideluje na 100 ha in še koruzno silažo, travno silažo ter seno.

Živino ima v večjih prostorih. V novozgrajenem hlevu je 90 stojišč, na katerih je privezanih z Grabnarjevo navezo 90 krav. Ta sistem je slabši, ker zahteva mnogo več dela.

Hlev za krave molznice je montažen z betonskimi oporniki. Takšne hale so večnamenske in jih uporabljajo za različne proizvodnje. Zračenje hleva je na slemenu, kar v teh področjih omogoča ugodno klimo. Hlev ima široko krmilno mizo, ki istočasno služi za skladišče mrve. Mrva je balirana, da zavzema manj prostora. Ker je krma skladiščena na krmilni mizi, ni potrebno imeti v hlevu stropa, na katerem bi skladiščili krmo.

Slama, ki je je na kmetiji veliko, ker prideluje veliko pšenice, je prav tako balirana in zložena na čistilnem hodniku.

Gnojšče je v podaljšku hleva, izkoriščen je nagib terena, tako, da je gnojšče na nižjem nivoju od hleva, kar povečuje skladiščni prostor za gnoj. (Nadaljevanje na 7. strani)

NATEČAJ »INOVATOR ŽALEC 1981«

Občinska raziskovalna skupnost Žalec objavlja

RAZPIS

o podelitvi nagrad in priznanj »Inovator Žalec 1981«

1. Za nagrado »Inovator Žalec 1981« lahko kandidirajo delavci zaposleni v občini Žalec, ki so v letu 1981 uresničili svoje dosežke na področju inovatorstva.

2. Kandidate za nagrado lahko predlagajo:

- komisija za inovacije ali drugi odbori za inventivno dejavnost pri TOZD oziroma DO,
- delavski svet TOZD ali DO,
- družbenopolitične organizacije, koordinacijski odbor za stabilizacijo na vseh ravneh,
- društva DIAT, LT, DIT,
- strokovna društva in
- posamezniki.

3. Prijava mora biti podana na anketnem listu, ki ga dobite pri Skupnih službah SIS Žalec.

4. Na podlagi razpisne komisije in na osnovi Pravilnika o podeljevanju nagrad in priznanj »Inovator Žalec« bo Občinska raziskovalna skupnost Žalec podelila za

I. za množično inventivno dejavnost — pet priznanj z denarnimi nagradami (8.000, 7.000, 6.000, 5.000, 4.000) in pet priznanj

II. razvijanje in uvajanje nove proizvodnje in poslovanja — tri priznanja in denarne nagrade (8.000, 6.000, 4.000)

III. raziskovalno delo — tri priznanja in denarne nagrade (8.000, 6.000, 4.000)

5. Prijave zbira Občinska raziskovalna skupnost Žalec, Kardeljeva ulica 12, do 15. maja 1982.

6. Razpis, rezultati in nagrajenci bodo objavljeni v javnih sredstvih obveščanja.

7. Vse dodatne informacije v zvezi z razpisom lahko dobite na Občinski raziskovalni skupnosti Žalec, tov. Franc Vidmar, tel. 710-070 ali tov. Janko Kač, tel. 710-889.

Odbor za stanovanjske zadeve SOZD Hmezd Žalec na osnovi 25. člena Samoupravnega sporazuma o združevanju in uporabi sredstev za stanovanjsko izgradnjo in določitvi skupnih enotnih osnov za pridobitev stanovanjske pravice in posojil za izgradnjo ali nakup zasebnih stanovanj objavlja

javni razpis

za dodelitev posojil za individualno stanovanjsko izgradnjo

Za individualno gradnjo je po planu porabe sredstev za stanovanjsko izgradnjo v letu 1982 namenjenih 4.000.000 din, ki se bodo vročila v Ljubljansko banko, Splošno banko Celje. Od teh sredstev bo v mesecu juniju 1983 predvidoma sproščenih 5.250.000 din v mesecu septembru 1983 pa 1.750.000 din.

Že v mesecu avgustu 1982 bo sproščenih v Ljubljanski banki 2.155.000 din, namenjenih za individualno gradnjo, kot ostanek nerazdeljenih sredstev po natečaju v marcu 1981.

Vloga za dodelitev posojila za individualno gradnjo oziroma za nakup stanovanja mora vsebovati:

1. zemljiškoknjižni izpisek gradbenega zemljišča,
2. dokaz, da je lastnik stanovanja ali stanovanjske hiše (v primeru razširitve ali obnove),
3. gradbeno dovoljenje ali potrdilo o gradbeni prijavi,
4. predračun stroškov gradnje.

Prijave za dodelitev posojila z zahtevno dokumentacijo vložite pri referentu za kadrovske zadeve TOZD oziroma DO v roku 30 dni od dneva objave v glasilu hmeljar.

Interesente opozarjamo, da ne bodo mogli vsi istočasno koristiti posojila za individualno gradnjo, ampak v terminih in sicer avgust 1982, junij 1983 in september 1983.

Vloge, ki ne bodo vsebovale zahtevanih podatkov in zahtevanih potrdil, ne bomo obravnavali, prav tako ne bomo obravnavali vlog, ki bodo prispele po objavljenem roku.

(Nadaljevanje s 6. strani)

Živina v hlevu je črnobela in mlečnega ipa. Živali so v plemenski kondiciji.

Stojišča v hlevu so nia trdi gnoj. V hlevu so gnojna pehala, kar olajšuje delo v hlevu. Molzejo na stojiščih z mlekovodom, kar je zelo naporno in zamudno. Krave molzejo dnevno v povprečju 20—25 l mleka.

Živino krmijo s koruzno silažo, senom, pasnimi rezanci in s krmili.

V starem adaptiranem gospodarskem poslopju so krave, ki telijo in sesna teleta. V njem je tudi skupinski boks za mlado plemensko živino, ki je na globokem nastiljku. Boks z globokim nastiljem je za mlado živino najboljša rešitev, ker živalim omogoča gibanje ter mehko in toplo ležišče. Jasli v tem boksu so pomične, tako da jih dviguje glede na višino gnoja v boks.

Po dveh, treh mesecih živali prestavi in opravi strojno kidanje, ker je boks dovolj visok ter z vmesnimi pregradami, ki so razstavljive.

Presušene krave, ostala mlada živina, teleta in dva plemenska bika so v drugem gospodarskem poslopju, to je v bivšem hlevu. Krave, ki so presušene, so na dolgem stojišču s steljo. Bika sta prosto v boksih, da imata čimveč gibanja.

Tako je kmetija za proizvodnjo izkoristila stare objekte. Na kmetiji dela štiričlanska družina in dva delavca. Mehanizacijo ima kmetija v strojni lopi, ki pa ni v bližini hleva. Tu ima samo stroje, ki jih uporablja za dnevna opravila.

Kmetija, ki je usmerjena v pitanje govedi in konj, ima skupno površino obdelovalne površine 25 ha, na katerih prideluje koruzno silažo, s katero čez vse leto krmi mlado pitano govedo ter konje. Mlado pitano govedo in oknje pita do teže 600 kg. Letno spita 150 kom. govedi ter 80 konj. V hlevu so križanci, ki zagotavljajo višje dnevne priraste.

Ker ima kmetija premalo lastnih površin za pridelovanje osnovne voluminozne krme, odkupi vsako leto z 10 ha površin koruzo za siliranje.

Mlado pitano govedo je v novozgrajenem montažnem hlevu z betonskimi oporniki. Hlev je tipski s široko prevozno krmilno mizo. Na vsaki strani prevozne krmilne mize so boksi za prosto rejo mlado-pitane goveda. Govedo je na betonskih rešetkah. Živina je v boksih zelo lepa, v pitavni kondiciji in čista. Še zlasti je pomembno to, da je živina čista. Obremenitev v boksih je pravilna. Mlada živina je do teže 250 kg na klasičnih betonskih rešetkah, od te teže naprej pa je na perforiranih betonskih rešetkah. 50 cm nad živalmi so napeljene žice v katerih je električni tok. To je pomembno zato, ker živali ne morejo skakati ena na drugo.

Na kmetiji smo videli koritasti silos s prostornino ca. 400 m³. Za odvzem silaže ima frezo. Na frezi je tudi dozator za krmila.

Konji so na prostem. Pokrit je samo del, kjer se krmijo in kjer imajo ležišča. Konji so v pitavni kondiciji.

Na ekskurziji smo se udeleženci seznanili z novostmi s področij na katerih delamo in kar nas zanima.

Tilka Cestnik

Hotel Prebold skrbi za letni oddih delavcev Brodogradilišta Split

Konec meseca marca smo podpisali pogodbo o koriščenju penzijskih storitev v Hotelu Prebold za delavce Brodogradilišta Split.

Omeniti je potrebno, da je 6.000 članska delovna organizacija Brodogradilište Split že vrsto let naš poslovni partner, saj njeni delavci že nekaj let koristijo naše penzijske storitve v hotelu Prebold.

Pogodba je podpisana za koriščenje penzijskih uslug od 20. junija 1982 do 1. septembra 1982 za 50 ležišč.

V aranžma smo vključili tudi e-

nodnevni izlet ter piknik v naravi. Dalmatincem prija zlasti naša klima, navdušujejo se nad bujno vegetacijo, ter seveda, dobro pripravljeno slovensko hrano.

Želeli bi razširiti pogodbeno sodelovanje na več mesecev, vendar za to ni pogojev, saj večina delavcev koristi letni dopust skupaj s svojimi družinskimi člani, ki imajo šoloobvezne otroke.

Menimo, da bo potrebno posvetiti več pozornosti načrtnemu pridobivanju gostov še zlasti v izvensezonskih mesecih.

ali 710-002 kamor lahko sporočite tudi vse vaše želje.

Obratovalni čas v Ribji restavraciji je prirejen potrebam gostov.

V restavraciji nudimo ribje specialitete ter izbrana vina.

Želimo, da bi se v prijetnem lokalu ter ob razgledu na obrobje Žalca lepo počutili, za kar se bo še posebej potrudilo osebje.

SLAŠČIČARNA PREBOLD

Hotelska slaščičarna je že vse od pričetka delovanja hotela znana po svojih slaščičarskih izdelkih.

Da bi omogočili slaščičarjem kar najboljše delovne pogoje in da bi dosegli še večjo kvaliteto, smo se odločili, da najamemo poslovne prostore, bivše gostilne KMET, v katerih se bo lahko slaščičarska dejavnost še bolj razvijala.

Tako bo konec meseca maja pričela z obratovanjem poslovna enota TOZD Hotela Prebold SLAŠČIČARNA PREBOLD v kateri bomo pripravljali vse vrste slaščic.

Poleg slaščic bodo gostom na voljo še pijače in kava pripravljena na več načinov.

V SLAŠČIČARNI bomo tudi sprejemali vse vrste naročil. Še posebej bomo radi pripravljali torte za razne jubileje.

RIBJA RESTAVRACIJA

Konec meseca aprila je pričela obratovati specializirana poslovna enota TOZD Hmeljar Žalec RIBJA RESTAVRACIJA Žalec, Cesta na Lavo.

Restavracija je zaprtega tipa, primerna za zaključene družbe. V njej je prostora za skupine od 10 do 30 gostov.

Naročila za aranžmaje sprejemamo po telefonu na številki 710-971

V MESECU MAJU, KO VSE CVETI, CEL PREBOLD PO PALAČINKAH DIŠI.

Delavci Hotela Prebold vabijo v mesecu maju na palačinke, ki jih pripravljajo na 20 načinov: za sla-

dukusce 10 vrst, ostale pa so pripravljene z različnimi mesnimi, gobovimi ter drugimi nadevi.

Žago na Polzeli obnavljamo

Razpis štipendij

SOZD HMEZAD ŽALEC

razpisuje za šolsko leto 1982/83 štipendije za potrebe delovnih organizacij za naslednje poklice:

1. diplomiran inženir poljedelstva	1 štipendija
2. diplomiran veterinar	1 štipendija
3. diplomiran ekonomist	1 štipendija
4. diplomiran inženir računalništva	2 štipendiji
5. diplomiran pravnik	1 štipendija
6. ekonomist	1 štipendija
7. ekonomski tehnik	4 štipendije
8. kmetijski tehnik	5 štipendij
9. kmetijski tehnik (na kmetiji)	10 štipendij
10. mlekar	6 štipendij
11. mesar	8 štipendij
12. prodajalec mesa	6 štipendij
13. prodajalec	14 štipendij
14. kuhar	4 štipendije
15. natakar	4 štipendije
16. vzdrževalec vozil in strojev	9 štipendij
17. kovinar strojnik	12 štipendij
18. preoblikovalec in spajalec kovin (varilec)	15 štipendij
19. avtomobilski klepar	2 štipendiji
20. monter vodovodnih naprav	1 štipendija

Kandidati za štipendijo morajo prošnji oziroma vlogi (Obr. DZS 8,40) priložiti:

- potrdilo o vpisu v šolo,
- fotokopijo zadnjega šolskega spričevala oziroma potrdilo VTOZD o opravljenih izpitih,
- potrdilo o premoženjskem stanju družine in številu družinskih članov,
- potrdilo o dohodkih staršev v preteklem koledarskem letu iz delovnega razmerja, iz kmetijstva, obrti in dohodki iz dela v podaljšanem delovnem času in drugih virov. Če so starši upokojeni, priložijo odrezek od pokojnine za december 1981.

Za štipendijo pod točko 9. morajo kandidati priložiti izjavo, da bodo med šolanjem tudi aktivno delovali v aktivu mladih zadrušnikov (sklep Zadružnega sveta KZ Savinjska dolina z dne 18. 2. 1982).

Za kadrovske štipendije lahko zaprosijo po družbenem dogovoru o štipendijski politiki in ustreznih samoupravnih aktih samo kandidati, katerih dohodek na družinskega člana v družini prosilca ne presega 9.690 din kar je 85% povprečnega mesečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji za leto 1981.

Kandidati za štipendijo morajo poslati vlogo (Obr. DZS 8,40) in vse zahtevane dokumente do 30. JUNIJA 1982 NA NASLOV:

SOZD Hmezad, Delovna skupnost skupnih služb Žalec, Žalskega tabora 1, ali na delovne organizacije, ki so bile objavljene v skupnem razpisu kadrovskih štipendij za šolsko leto 1982/83 v časopisu »DELO« 16. februarja 1982.

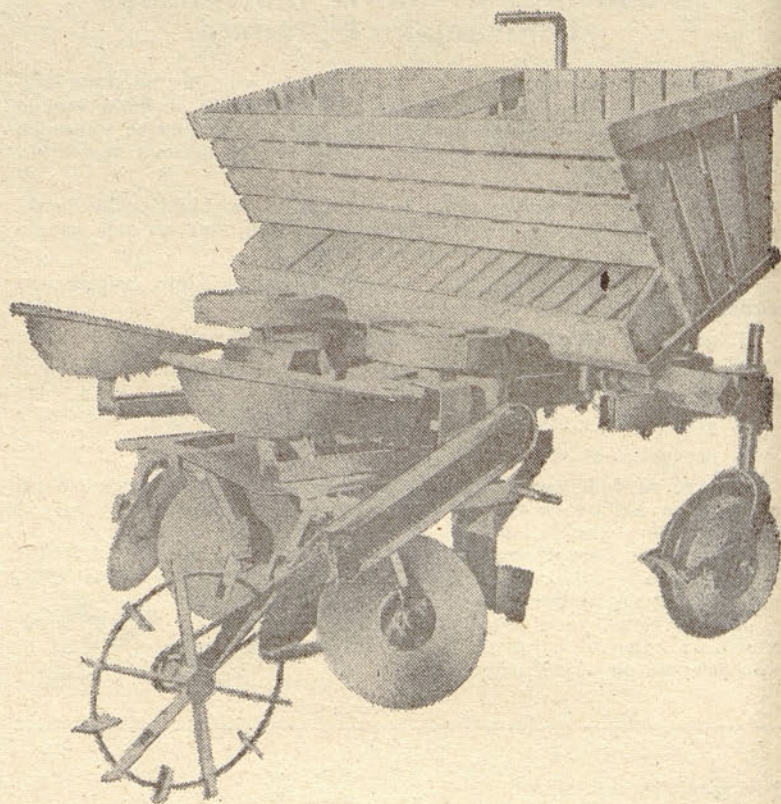
Po roku prispele vloge ali vloge z nepopolno dokumentacijo ne bomo obravnavali!

Hmezad

**STROJNA
ŽALEC**

Sadilnik za krompir SK 2

To je specializiran stroj za sajenje in obdelavo krompirja med rastjo. Je dvoreden — polavtomatski. Opremljen je z dvema sadilnima agregatoma, tremi plužnimi glavami za osipanje, sedmimi kultivatorskimi nogačami in z mehanizmom za krmiljenje. Delovno širino vseh delovnih organov lahko brezstopenjsko spreminjamo. Možno je nastavitev globine sajenja s pomočjo koles. Razdaljo sajenja je možno spremeniti z zamenjavo verižnika. Pri osipanju in kultiviranju priporočamo uporabo mehanizma za krmiljenje.

TEHNIČNI PODATKI

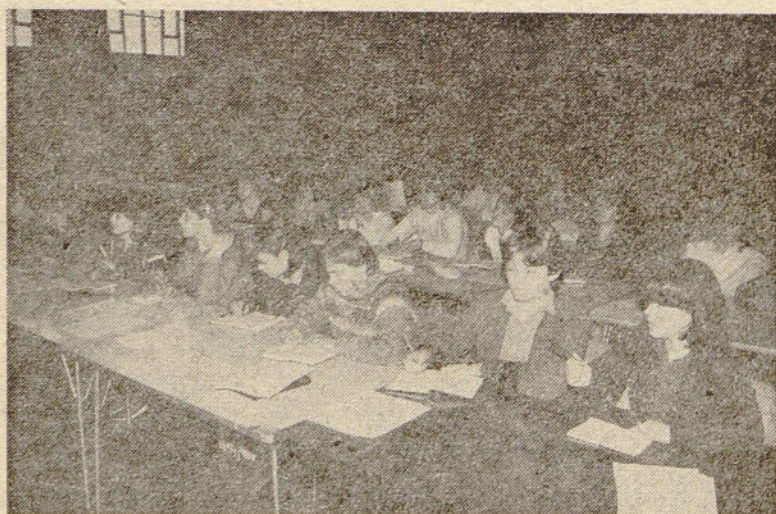
— kapaciteta	0,1 ha na uro
— delovna širina	nastavljanje po potrebi
— razdalja pri sajenju	serijsko 32 cm
— teža	
sadilnik	195 kg
kultivator	137 kg
osipalnik	141 kg

Komisija za ocenitev osnovnih sredstev v
DO Celjske mlekarne, Celje

Licitacija

— 1 hladilni kompresor OK 46 (brez motorja — pokvarjen	cena din 10.000
— 2 freonska izparilca LTH — pokvarjen	2.000
— 1 raztezna posoda Q = 300 l Pmax = 10 bar	5.000
— 1 elektromotor 4,5 KW 1.460 obr./min. — pokvarjen	2.500
— 1 keson Zastava, OM 650 reg. št. CE 156-202	55.000
— 1 lok za cerado (Zastava OM 650) reg. št. CE 156-202	15.000
— 1 keson z loki in cerado (Zastava OM 650) rabljen, reg. št. CE 156-198	65.000
— 1 keson z loki in cerado (cev) Zastava OM 650 reg. št. CE 156-201	70.000
— 1 komora (rabljena) TAM 110 T 10 reg. št. CE 136-382	3.000
— 1 tovorno vozilo (karambolirano) Zastava OM 640 reg. št. CE 139-579 ocenjeno pri zavarovalnici Triglav na 82.888	

Licitacija bo 8. 5. 1982 v DO Celjske mlekarne ob 8. uri.

Dijaki prvega letnika Kmetijskega šolskega centra iz Celja spoznavajo SOZD Hmezad in njegovo ureditev

Novosti zakona o delovnih razmerjih

(Nadaljevanje iz prejšnjega
Hmeljarja)

Zaradi učinkovitega opravljanja sezonskih dejavnosti, naj zakon določi obveznost, da se v temeljni organizaciji s sezonskim značajem dela (npr. kmetijstvo, gozdarstvo, gradbeništvo, gostinstvo, turizem) delovni čas razporedi tako, da traja v času sezone več kot 42 ur na teden, izven sezone pa manj, vendar v letnem povprečju delovni čas ne sme presegati 42 ur na teden.

*
Delavcem temeljne organizacije naj se omogoči, da ob pogojih in na način, ki ga določi samoupravni splošni akt, začasno prerazporedijo delovni čas, določen v samoupravnem splošnem aktu in to v primerih, kadar nastopi višja sila ali nastopijo izjemne okoliščine (prekinitev dobave energetskih virov, okvare na strojnih napravah, ovire v dobavi materiala, ovire v prometu ipd.) zaradi katerih pride do zmanjšane oziroma povečanega obsega dela ali je potrebno delo prekiniti. Prerazporeditev delovnega časa lahko traja le toliko časa, kolikor je potrebno, da se prepreči oziroma odpravijo posledice izjemnih okoliščin ali višje sile.

*
Določbo zakona, po kateri lahko delavka, kadar to terjajo koristi otroka, sklene razmerje s krajšim delovnim časom, bi bilo potrebno spremeniti tako, da ima delavka tudi pravico opravljati delo s krajšim delovnim časom in pravico, da po prenehanju razloga za delo s krajšim delovnim časom opravlja svoje delo s polnim delovnim časom.

*
Določbi, ki določata, da lahko delavec, ki že dela poln delovni čas še v eni temeljni organizaciji največ 1/3 polnega delovnega časa, je potrebno zaradi upoštevanja družbene usmeritve Dogovora o uskladitvi temeljnih kriterijev za urejanje dopolnilnega dela in širjenja zaposlitvenih možnosti spremeniti tako, da se za sklenitev delovnega razmerja zahteva poprejšnje soglasje obeh temeljnih organizacij združenega dela in da se taka dela oziroma naloge objavljajo vsakih 12 mesecev. Dela in naloge, ki jih lahko opravlja delavec, ki že dela poln delovni čas v drugi temeljni organizaciji združenega dela naj zakon taksativno našteje.

*
Da bi se opravljanje dela prek polnega delovnega časa omejilo le na tiste nepredvidene, objektivne, izjemne in nujne primere, ko je tako delo po zakonu upravičeno, je potrebno v zakonu omejiti trajanje takega dela na največ 30 ur na mesec in določiti, da delavci dela prek polnega delovnega časa ne smejo uvesti, če je delo mogoče opraviti z ustrezno racionalno organizacijo in delitvijo dela, razporeditvijo delovnega časa, z uvažanjem novih izmen ali zaposlitvijo novih delavcev in da obveščajo o uvedbi takega dela pristojno skupnost za zaposlovanje vsakih 6 mesecev.

*
Določba zakona o povečanem letnem dopustu naj se spremeni tako, da imajo pravico do povečanega dopusta do 5 delovnih dni tudi

delovni invalidi (II. in III. kategorije invalidnosti) in to ne glede na stopnjo telesne okvare ter delavci, ki negujejo težje telesno ali duševno prizadete otroke.

*
Zaradi učinkovitega usmerjanja in izvajanja izobraževanja naj se določbe zakona o izobraževanju dopolnijo in spremenijo tako, da se določi, da ima delavec pravico in obveznost, da s stalnim izobraževanjem in usposabljanjem izpolnjuje svoje strokovno izobrazbo in razvija svoje delovne zmožnosti. Zato se delavci v skladu s planom temeljne organizacije vključujejo ob delu ali iz dela v izobraževanje za pridobitev ali izpopolnjevanje strokovne izobrazbe ali v usposabljanje z delom.

*
V določbah o varstvu materinstva je potrebno določiti, da delavka ne sme opravljati posebno težkih fizičnih del, niti drugih del, ki lahko škodujejo in s povečano nevarnostjo vplivajo na zdravje in življenje delavke glede na njene psihofizične sposobnosti.

*
Zakon bi bilo potrebno novelirati v tem smislu, da ima pravice matere tudi delavec — oče otroka, če se tako sporazumeta z materjo — delavko, pravice iz navedenih členov in iz 126. člena pa ima tudi delavec — oče otroka oziroma delavec, ki otroka neguje, če mati umre, zapusti otroka oziroma, če je na podlagi izvida in mnenja pristojne zdravstvene organizacije trajno oziroma začasno nesposobna za samostojno življenje in delo.

*
Delavec — oče otroka oziroma delavec, ki otroka neguje, če mati umre, zapusti otroka oziroma če je na podlagi izvida in mnenja pristojne zdravstvene organizacije trajno oziroma začasno nesposobna za samostojno življenje in delo, ima pravico tudi do nepretrganega porodniškega dopusta v obsegu zmanjšanim za toliko, kolikor je mati to pravico že izrabila, najmanj pa za 28 dni.

*
Zato, da se lahko tudi v praksi realizira prednostna pravica invalidne osebe pri sklepanju delovnega razmerja naj zakon določi, da se šteje, da invalidna oseba izpolnjuje pogoje za opravljanje del oziroma nalog, če je bila z rehabilitacijo usposobljena za taka dela oziroma naloge.

*
Urejanje disciplinskega postopka je bilo potrebno zaradi specifičnosti primera urediti tako, da delavci, ki zaradi majhnega števila ne morejo urejati delovnih razmerij s samoupravnimi splošnimi akti, lahko ustanovijo z delavci enakih ali sorodnih dejavnosti skupno disciplinsko komisijo.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Prvomajska križanka

NAGRADE

1. 500 din
2. 300 din
- 3.—5. 100 din

Pri reševanju vam želimo obilo razvedrila, pri zrebanju, ki bo 15. maja, pa malce sreče. Vaš urednik

TONE TURK - ŠESTDESETLETNIK

Pred šestdesetimi leti se je rodil v Spodnjih Gorčah. Na mali kmetiji in od zidarskega poklica, ki ga je opravljal oče, za vse ni bilo dovolj kruha. Tone je odšel in se izučil v trgovski stroki. Porušena domovina je zahtevala sposobne ljudi. In tak je bil naš Tone. Od referenta za združništvo pri Okrajnem ljudskem odboru v Celju je preko številnih inštant — tudi Ministrstva LRS za kmetijstvo — pristal 1951. leta kot prvi direktor združnega podjetja Agrotehnika. Od združenja z Grudo 1980. leta je namestnik glavnega direktorja OZD Agrotehnika — Gruda in direktor TOZD Agrotehnika.

Kako se je Agrotehnika razvijala nad 30 let pod Tonevim vodstvom, ni potrebno pisati. Dokazi velikega napredka so širom Slovenije in Jugoslavije.

Ob njegovem jubileju mu prijatelji in znanci želimo obilo osebnega zadovoljstva še na mnoga zdrava leta!

Vy

Stinka

Sleherni delovni dan Stinke si je že od štirinajstega leta podoben. Vrača se domov utrujena od dela v pogojih, ki so celo za moškega težki. Dvigovanje velikih bremen, prenašanje mraza, dežja in slabega zraka. Človek dobi vtis, da je v takih pogojih nemogoče zdržati ženski na takem delovnem mestu toliko let.

Vendar je vedno vztrajala, ker je navajena dela že od otroških let, ker je vestna in poštena, ker

pa tudi ponosna je in ji gre zato še posebej priznanje.

Izhaja iz kmečke družine, kjer so bili štirje otroci. Ker ni bilo dovolj zemlje in drugačni pogoji za kmete kot so danes, se je morala zaposliti že kot otrok. Bilo ji je štirinajst let, ko je začela delati pri Kmetijski obdelovalni zadrugi v Žalcu. V tem obdobju je pri delu doživljala zelo težke, pa tudi prijetne trenutke. Za delavca še takrat ni bilo tako poskrbljeno kot danes, ko se niti ne zavedamo koliko nam pomeni že samo organizirana družbena prehrana med delom.

Za svoje delo je prejela slabo plačilo, saj je bila takratna kmetijska organizacija v nezavidljivem položaju. Kmetijstvo je bila zapostavljena panoga in redki so bili, ki so premagali vse težave in vztrajali. Ena od teh je bila tudi Stinka.

V teh letih je po mnogih reorganizacijah zrasla SOZD Hmezad. K razvoju in napredku so mnogo pripomogli delavci, ki so bili tu od vsega začetka in rasli z organizacijo. Danes so lahko veseli napredka in se dobro počutijo v svoji temeljni organizaciji.

Težko, vendar s pridnostjo in poštenostjo sta si z možem, ki je vseskozi tudi delal pri pravih prednikih Hmezada, zgradila lep dom.

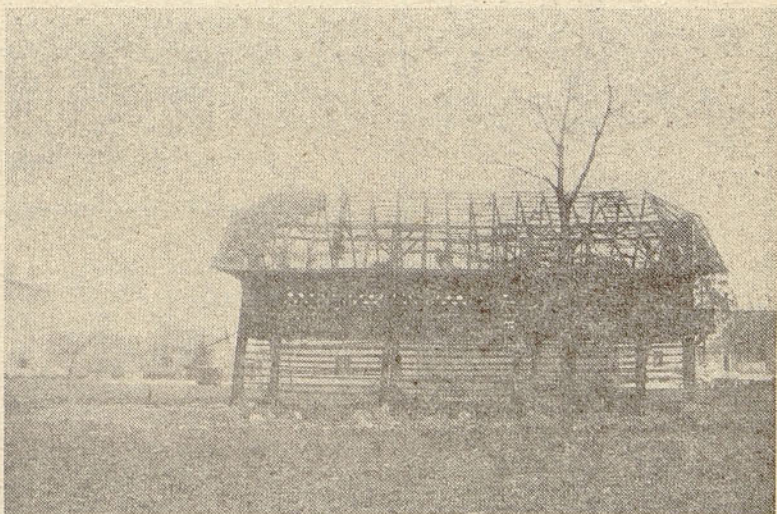
Danes dela Stinka kot komisinar v skladišču Vrbje — Hmezada Notranje trgovine, temeljne organizacije Veleprodaja. V letih, ko je delala v skladišču Vrbje, si je pridobila mnogo izkušenj, posebno pri delu z zaščitnimi sredstvi in investicijskim materialom za hmeljske žičnice. Te izkušnje s pridom uporablja in jih posreduje tudi drugim. Njeno delo je še vedno težko, vendar kljub letom ne jadikuje. Ni pa več tako čvrsta in zdrava kot je bila in upa, da se bo našlo za njo kako primernejše delo za ta leta, ki jih še ima do upokojitve. Sama je med sodelavci znala vedno gojiti tovariške odnose, bila je razumevajoča, kar so ji delno tudi vračali.

Kot taka je poznana in priljubljena v »Hmezadu«.

MK

Bralke in bralci!

Želimo narediti Hmeljarja, kakršnega si želite, toda pri tem nam morate pomagati!

Eden zadnjih nemih prič, da je bil Žalec še pred leti kmečki, je padel — kozolec Jelice Žuža

 hmeljar

Ivanu Garnešu v slovo

V februarju smo se v Radljah ob Dravi za vedno poslovili od našega vzornega in priljubljenega traktorista IVANA GARNEŠA.

V 22 letih dela v KZ Drava, TOZD Kmetijstvo Radlje je prehodil pot od nekvalificiranega kmetijskega delavca do kvalificiranega traktorista. Ivan je prišel v TOZD 20. 11. 1959 z Brezovca s Kozjaka nad Radljami, kjer se je rodil 30. 4. 1941. Ni imel lahke rane mladosti, saj je odrasčal v neurejenem družinskem okolju. Kmalu zatem, ko je dobro shodil, je bil pastir živine, malo starejši pa hlapec pri tamkajšnjih kmetih. Zaželel si je boljšega in samostojnejšega življenja, zato se je odločil zaposliti. Sam je rad pripovedoval, da nikoli ni premišljeval, kje se naj zaposli, ampak ga je srce samo vleklo k zemlji, ki spomladi tako čudovito diši. Na družbenem posvetu so mu ob nastopu dela nudili tudi skromno stanovanje in tako se je Ivan podal na samostojno življenjsko pot.

Pridnost, hotenje in kmečka brihtnost so ga tiščali naprej. Hitro po odsluženju vojaškega roka si je ustvaril družino in si pridobil kvalifikacijo traktorista na Strojni šoli v Mariboru. Tako se mu je uresničila velika želja: Lahko je upravljal s strojem, ki ga je vedno občudoval. Sodelavci smo ga imeli radi, saj je bil Ivan skoraj vedno dobre volje, razen zadnja leta, ko ga je načela težka bolezen.

V našem spominu bo ostal kot človek mnogih vrlin in dober delovni tovariš.

Sodelavci KZ Drava
TOZD Kmetijstvo
Radlje ob Dravi

Doma

Doma sem. Sama sem, nikogar ni, da bi ga kaj vprašala, da bi me kaj vprašal. Premišlujem in strnim skozi okno.

Dan se nagiba v večer. Deževalo je. Mokro, vlažno je povsod. Neprijetno mi je ob tej mokroti, a vendar svet, narava sta lepa. Danes sta lepša, umita in bolj sveža. Gledam in zdi se mi, da je narava vsak dan drugačna, vedno je kaj novega v njej. Naj bo deževna ali sončna, neizmerno jo občudujem, ne morem je doumeti, strnim, opazujem z otožnostjo in glej, zdi se mi, da je tudi taka, da me razume, da mi hoče pomagati. Ve, da me nekaj teži. Morda tudi želi, da ne bi bila več sama, žalostna in otožna ob svojih mislih.

Tema, mrak, sveži zrak prodre skozi okno in si podaja roko s samoto.

Vse to sili v sobo in v mene. Mrak vse predmete ovija s temnimi mrežami. Briše robове predmetov, da jih ne vidim natanko. Zabriše, zgledi tiste ostre meje, vse skupaj nima več take podobe, kot bi bilo prej, in prav zato ga imam rada.

Ovije me. Ne vidim svojega telesa, saj to tudi ni potrebno, saj ni važno kakšna sem.

Strnim v mrak. Premišlujem. Poslušam. Nič. Moje misli. Slišim njihov odmev nekje daleč. Neznano kje so, v praznini. Lovijo se, ne vedo kam, kod. Nikjer ni njihovega začetka, ne konca. Hočem biti njihov gospodar, jih obvladati, umiriti, imeti zase. Pololažiti bi jih morala.

Moram jim reči, da so se pre naglile, da prehitro sklepajo, obtožujejo druge. Moram jim reči, da jim ne verjamem, da jih ne priznam, da jim ne maram verjeti.

Moram jim reči, da so neresnične, da mi lažejo.

Povedati jim moram tudi, da vedno ne bom tako sama, da mi morda drugič ne bo dolgčas, morda mi ne bo več hudo, ker ni koga, da bi ga kaj vprašala.

Reči bi jim morala še to, da me ima nekdo rad, da me ljubi, da me želi. Morda ga bom nekoč težko pričakovala, želela naj pride, ker mi bo veliko pomenil.

Sanje. Kaj mi bodo sanje? Vse bo prinesel čas, prav vse mu prepustim...

Prisluškujem, poslušam. Pričakujem. Ničesar ne slišim. Se vedno sem tako sama. Le zakaj se nihče ne vrne domov, da bi me kaj vprašal...

Jutri bo vsal nov dan. Lepši bo kot današnji, svetlejši. Želim, hočem, da je tak — edinstven, nepozaben, srečnejši, manj samoten — tak, ki bo samo jutrišnji.

Maja iz Radeli

50-letnico so praznovali

Jožef Karo, Kmetijstvo Žalec
Franc Mužina, Kmetijski kombinat Šmarje
Rudolf Tkalec, Kmetijski kombinat Šmarje
Vid Korber Sadjarstvo Mirošan
Franc Vasle, Vrtnarstvo Celje
Ivan Komerički, Strojna Žalec
Vojko Golavšek, Notranja trgovina

Čestitamo!

RAZPIS LETOVANJA V NAŠIH POČITNIŠKIH DOMOVH

SOZD Hmezad Žalec organizira v letošnji sezoni letovanja v počitniških domovih v Crikvenici, v najetih sobah na Barbatu na otoku Rabu in dveh kamp prikolicah v Umagu.

DNEVNE CENE PENZIONOV

Polna cena penziona

1. za delavce, kooperante, upokojence in njihove ožje družinske člane	476 din
2. za otroke od 7 do 10 let	333 din
3. za otroke od 3 do 7 let	238 din

Polna cena penziona za tuje goste

1. za vse goste nad 7 let	557 din
2. za otroke od 3 do 7 let	390 din

Cena za uporabo počitniške PRIKOLICE za leto 1982 na dan znaša 300 din.

POČITNIŠKI TERMINI

Izmena letovanja v najetem počitniškem domu na Barbatu traja 10 dni, kapaciteta je 22 ležišč.

- I. izmena od 21. 6. do 30. 7.
- II. izmena od 1. 7. do 10. 7.
- III. izmena od 11. 7. do 20. 7.
- IV. izmena od 21. 7. do 30. 7.
- V. izmena od 31. 7. do 9. 8.
- VI. izmena od 10. 8. do 19. 8.
- VII. izmena od 20. 8. do 29. 8.
- VIII. izmena od 30. 8. do 8. 9.

V počitniškem domu v Crikvenici je kapaciteta 26 ležišč, sezona bo prav tako kot na Barbatu trajala 80 dni, s pričetkom 21. 6. 1982 pa do 9. 9. 1982. Izmena bo trajala 7 dni.

Sezona v kamp prikolicah bo trajala od 21. 6. 1982 do 9. 9. 1982. Izmena bo trajala 7 dni. Kapaciteta je 8 ležišč, oziroma ena prikolica za 4 osebe.

TURISTIČNA TAKSA

V navedenih cenah ni vračunana turistična taksa, ampak jo je potrebno plačati posebej.

PRIJAVE IN VPLAČILA

Prijave za letovanje sprejemajo kadrovske službe DO od dneva objave razpisa najkasneje do 31. 5. 1982. Prijavite se na obrazcu, ki ga dobite v naši DO ali TOZD. Prijavi bo priloženo tudi splošno navodilo glede prijavljanja in morebitnega odjavljanja ali spremembe letovanja.

Komisija za letovanja

Proizvodno delo

Učenci prvega letnika Kmetijskega šolskega centra v Celju so po naših enotah opravili v aprilu in bodo še v maju opravili vsak po 80 ur proizvodnega dela.

Kmetijcev je bilo v treh skupinah 82, vrtnarjev tudi v treh skupinah 86.

Kmetijci so opravljali vsa dela v hmeljiščih TOZD Petrovce, kjer jih je bilo 55, v TOZD Latkova vas pa 27, učenci vrtnarske smeri pa so delali na DO Vrtnarstvo.

Vy

Dostojno slovo

Sredi aprila so se upravniki TZO in strokovni delavci SS KZ »Savinjska dolina« pri upokojencih v Žalcu poslovili od svojega direktorja dipl. inž. Ludvika Semprimožnika. Namesto šopka rdečih rož so mu v znak tovarštva podarili ličen sodček domačega vina in se podpisali na sod.

Vy

Pionirji med NOV

PO SVETU JE MNOGO VOJN, A V MALOKATERO SE VKLJUČIJO TUDI OTROCI — PIONIRJI.

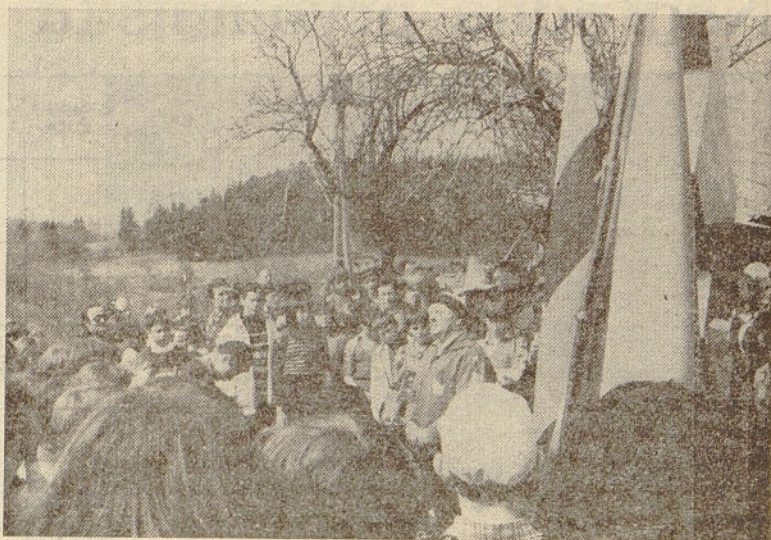
Ne vem veliko o pionirjih med NOB, mnogo mi je o tem pripovedovala stara mama, ki se je tudi vključila v boj proti okupatorju. To pa na tak način, da je z vozičkom pobirala po vasi hrano, oblačila in zdravila in tudi sama je veliko dala. To je potem odpe-ljala v bližnji gozd, kjer so bili partizani. Pravi, da je mnogo otrok iz vasi prenašalo važna sporočila partizanom. To je bila takrat zelo težka naloga, saj so se Nemci večkrat sprehajali po vasi. Nekatere kurirke so včasih ujeli, pa so jih le-ti navadno spretno nalagali ali pa jim ušli. Včasih se je žalostno končalo, zaprli so jih in jih prete-pali, z namenom, da bi izdali kje so partizani. A hrabre kurirke in kurirji niso izdali partizanov.

Tudi v knjigah sem veliko brala o kurirčkih in spoznala njihovo hrabrost in požrtvovalnost. Večkrat so bili premraženi do kosti, morali so hoditi po zasneženih gozdovih in poteh, največkrat v strašnih nočeh. Bili so premočeni in premraženi, pa tudi zboleli so. Vendar so to zelo junaško prenašali, saj so vedeli, da se borijo za zlato svobodo in mir. Na ta način so pomagali prignati sovražnika, ki si je hotel prilastiti našo domo-

vino. Nekateri so pomagali tako, da so po mestnih ulicah trosili na-še zastavice, lepili na zidove lepa-ke in pisali Naj živi OF. Mnogi otroci, ki so bili doma na kmetih, so pomagali pri kmečkih opravilih, še posebno takrat, če so njihovi očetje, sestre in bratje šli v par-tizane. Marsikje so ostale matere same doma na kmetiji in so jim bili otroci edina opora pri delu. O tem mi je tudi živo pripovedovala stara mama, saj je v njeni vasi bi-lo več takih primerov. Tudi po vojni so pionirji pomagali graditi novo Jugoslavijo. Tisti pa, ki so bili na začetku vojne še kurirji, so se vključevali v razne mladinske brigade in gradili ceste, železnice, mostove, hiše, šole in druge ob-jekte.

Pionirji med vojno niso imeli takšne mladosti, kot jo imamo se-daj mi. Živel so v nenehnem strahu in čakanju, kaj jim bo pri-nesel novi dan. Tudi mi imamo dan-es obveznosti, vendar niso tako težke in zahtevne, kot so jih imeli pionirji med NOB. Lahko smo po-nosni na njih in jim hvaležni, da so pomagali priboriti svobodo, ki jo danes uživamo.

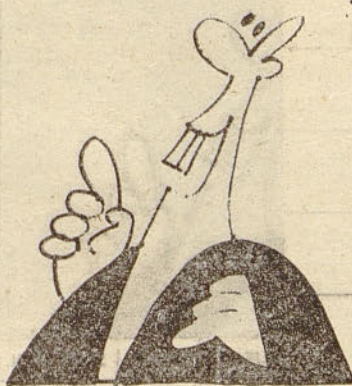
Darja Kroflič, 6. a
OS Zalec

Planinsko društvo Polzela je 3. aprila priredilo planinski pohod čez partizanske Dobrovlje. Skoraj 500 pohodnikov je odšlo iz Letuša do spomenika pri Urbanu, kjer so se poklonili spominu partizanom in po izdatni malici pri domu borcev odšli proti Braslovčam

Stara miselnost zavira razvoj

(...TUDI NOVA)

Oče velja več kot stotina učite-ljev.
Največji cilj civilizacije je razvoj človekove osebnosti.
Blagor pozabljivcem, saj pozablja-jo tudi svoje zmote.
Delo in mir sta sreče izvir.

Javna dražba

za stavbo, stoječo na parc. št. 298 stavbišče v izmeri 398 m² ležečo v k. o. Drensko rebro, ki je družbena lastnina, imetnik pravice uporabe pa Hmežad — Kmetijski kombinat Šmarje, za izključno ceno 450.000,00 din.

Dražba bo 11. maja 1982 ob 9. uri na kraju samem. Pred dražbo mora dražitelj vplačati kavcijo v višini 10 % izključne cene, ki se po končani dražbi vrne, kupcu pa se s kupno pogodbo poračuna.

Pravico dražbe imajo družbeno pravne osebe in tisti občani, ki izpolnjujejo predpisano strokovno usposobljenost za trgovsko dejavnost.

Zainteresirani občani dokažejo navedeni pogoj z ustreznim potrdilom vsaj 5 dni pred javno dražbo komisiji za izvedbo dražbe na Kmetijskem kombinatu Šmarje v Šmarju pri Jelšah.

Možen je ogled zgradbe, vse ostale informacije v zvezi z dražbo dobijo zainteresenti na upravi KK Šmarje v Šmarju pri Jelšah.

Upokojenci KZ »Savinjska dolina« so se letos srečali v hotelu Prebold

VELIKI TRAVEN

Če maj se s poletno vročino

začenja,
mraz še po Urbanu pogosto ne
jenja.

O Urbanu (25. V.) sonce gorko,
obilo bo vina, ki bo sladko.
Ako pa takrat dež le rosi,
trta le cvička malo rodi.

Brez besed

ZA SMEH

— Trezika, zakaj pa hodiš tako
sključeno? Imaš revmo?
— Ne, regrat nabiram!

Čvek

Direktorjem se kuha zopet boljša
juha.

Glasilo Hmeljar izdaja delavski svet SOZD Hmežad Zalec — Ureja uredniški odbor: predsednik Tone Gubenšek, dipl. inž. kmet.; člani: Jože Brežnik, dipl. inž. kmet., Metka Vočko, Jože Sabjan, Jože Zagoričnik, Miljeva Kač, dipl. inž. kmet. — urednica strokovne priloge za hmeljarstvo, Vili Vybihal, kmet. inž. — glavni in odgovorni urednik — Uredništvo je v SOZD Hmežad v Zalcu, Ulica Zalskega tabora 1 — Glasilo izhaja enkrat mesečno v 5.000 izvodih — Mesečna naročnina 22 din — Tisk AERO Celje — tozd grafika

 hmeljar

[illegible]

Milan Dolinar

Gnojevka v hmeljiščih

1. UVOD

Možnosti uporabe gnojevke v hmeljiščih in njeno delovanje smo v letu 1981 preizkušali že četrto leto.

Slovenski hmeljarji so tudi živinorejci in poljedelci, gojijo krmne rastline, žita, na slabših tleh imajo travnike, ki pogosto pokrivajo več kot polovico površin. Zato je iz travniških in njivskih površin precej rastlinske mase, precej živine in z živinorejsko proizvodnjo tudi odpadki. Vedno je primanjkovalo stelje, zato se je veliko kmetov odločilo za izgradnjo hlevov na odplakovanje. S to tehnologijo v živinorejski proizvodnji, pa se je odprlo dvoje vprašanj, kako nadomestiti organsko snov v tleh, ker ni bilo več trdega gnoja, na drugi strani pa, kako gnojevko uporabljati preko vsega leta. Hmeljišča moramo izdatno gnojiti s hlevskim gnojem, ker potrebuje hmelj precej humusa in hranil. Kako uporabiti viške gnojevke je problem, kajti zaradi pomanjkanja njivskih površin je ni mogoče gospodarno uporabiti. Zato je bilo potrebno proučiti možnost za gnojenje hmeljišč z gnojevko.

Gnojenje z gnojevko v hmeljiščih smo začeli ugotavljati že v letu 1978. Že prvi rezultati so pokazali, da je polivanje z gnojevko na hmeljiščih možno tudi med vegetacijo, kar ima večstransko prednost: praznjenje jam, skoraj vsakodnevno, nadalje herbicidni učinek na stranske poganjke, ki smo jih nekoč odstranjevali z rezjo in herbicidni učinek na plevelno vegetacijo, zlasti na širokolistne plevelce, poleg tega pa še dodatek hranil, ki jih hmelj obilno rabi.

2. METODA RAZISKOVANJA

V poskusnem proučevanju so 4 kombinacije v 2 ponovitvah v pasovih s poudarkom na gnojenju z gnojevko v poletnem času, in sicer:

1. Kontrola — normalna obdelava s hlevskim gnojem vsako drugo leto v količini 300 dt/ha + umetna gnojila.

2. Gnojevka 40 m³/ha v jeseni + umetna gnojila.

3. Gnojevka 40 m³/ha v jeseni + dvakrat med vegetacijo po 27 m³/ha v maju in juliju.

4. Gnojevka 27 m³/ha spomladi med rezjo + dvakrat med vegetacijo po 27 m³ v maju in juniju.

3. RAZMERE RAZISKOVANJA

3.1 Talne razmere

Poskus je nastavljen v hmeljišču s sorto savinjski golding v Smartnem pri Slovenj Gradcu. Hmeljišče je bilo zasajeno leta 1970 na razdaljo 240 × 130 cm.

Tla v hmeljišču so lahka, peščeno ilovnata, tu in tam s primesjo proda na površini. Analiza zemlje iz leta 1978 (pred začetkom poskusa), kaže, da so tla na mestu poskusa rahlo kislila (pH 6,04) s fosforjem (46,6 mg/100 g) prav dobro in kalijem (56,5 mg/100 g) odlično založena.

3.2 Vremenske razmere

Poskus, ki se izvaja v Smartnem pri Slovenj Gradcu leži v predalpskem področju, kjer je tudi meteorološka postaja, iz katere

so prikazani podatki v tabeli 1, in sicer dolgoletno povprečje in podatki za leto 1981 za vegetacijsko obdobje april—avgust.

Tabela 1

TEMPERATURE, PADAVINE									
		Temperature °C				Padavine mm			
Mesec	Dekada	1951 do 1970	1981	Odklon		1951 do 1970	1981	Odklon	
				+	—			+	—
April	1	6,6	9,5	+ 2,9		33	4,9	+ 28,1	
	2	7,9	7,4	— 0,5		29	3,4	— 25,6	
	3	9,3	7,3	— 2,0		33	24,0	— 9,0	
	X	8,1	8,1	—		95	32,3	— 52,7	
Maj	1	11,3	9,6	— 1,7		34	34,8	+ 0,8	
	2	12,6	13,2	+ 1,6		38	39,0	+ 1,0	
	3	13,4	15,4	+ 2,0		48	29,2	— 18,8	
	X	12,4	12,7	+ 0,3		120	103,0	— 17,0	
Junij	1	14,8	18,6	+ 3,8		51	12,5	— 38,5	
	2	16,4	16,4	—		44	139,1	+ 95,1	
	3	17,6	15,2	— 2,4		53	50,4	— 2,6	
	X	16,3	16,7	+ 0,4		148	202,0	+ 54,0	
Julij	1	17,4	17,8	+ 0,4		46	17,7	— 28,3	
	2	17,6	17,2	— 0,4		50	91,4	+ 41,4	
	3	17,5	16,8	— 0,7		53	20,8	— 32,2	
	X	17,5	17,3	— 0,2		149	129,9	— 19,1	
Avgust	1	17,8	20,4	+ 2,6		37	5,9	— 31,1	
	2	16,9	16,0	— 0,9		48	9,1	— 38,9	
	3	15,5	13,4	— 2,1		58	53,7	+ 4,3	
	X	16,7	16,6	— 0,1		143	68,7	— 74,3	

Izredno ugodno aprilsko vreme je omogočilo, da so bila vsa dela v hmeljišču pravočasno opravljena, tako rez in napeljava vrvice. Razmeroma hladna je bila 3. dekada aprila in 1. maja, zato je hmelj počasi odganjal, ker je bilo tudi že pomanjkanje vlage v tleh. Hmelj je kasnil v rasti nasproti dolgoletnim meritvam kar za 150 cm v višino. Stanje se je izboljšalo v 3. dekadi maja in v 1. junija, ko je bilo dovolj vlage in tudi temperatura je porasla. Zelo visoke temperature v 1. in v 2. dekadi junija pa so grozile, da bo nedoraščen hmelj pričel z generativno fazo. K sreči je 16. junija padel obilen dež, tudi ohlajitev je prišla prav, tako da so se dnevni prirasti spet začeli večati.

Mesec julij je bil zelo naklonjen hmelju, dobra je bila razporeditev padavin in temperatura na povprečnem nivoju, v tem času je hmelj nadoknadil v maju in juniju zakasnelo rast. Ponovno kritično obdobje je nastopilo konec julija in v začetku avgusta, ko je primanjkovalo vlage v tleh, da je bilo potrebno zalivanje.

Hmeljne rastline so pravočasno dorasle, generativna faza se je pričela pravočasno, tvorba storžkov pa preje kot normalno, zato je bil hmelj za 3—5 dni prej zrel kot v letu 1980.

Tudi sončna osvetlitev je bila ugodna. V tabeli 2, navajamo dolgoletno povprečje v primerjavi z letom 1980 in 1981.

Tabela 2 Sončna osvetlitev

Mesec	1951 do 1970	1980	1981	Razlika X—91
April	166,7	134,8	209,8	+ 43,1
Maj	205,7	143,1	224,2	+ 18,5
Junij	212,5	186,4	212,7	+ 0,2
Julij	244,1	208,4	240,7	+ 6,6
Avgust	229,1	227,4	231,7	+ 2,6

April in maj sta izkazovala višek svetlobnih dni, vendar ne previsoke temperature, ostali meseci pa so v povprečju dvajsetih let. Tako je letina, kljub nekaterim kritičnim fazam z vremenom bila ugodna za razvoj hmeljne rastline.

Poskus z gnojevko v letu 1981

4.1 Gnojenje z gnojevko

Poskus je bil kot je navedeno v metodi, tudi izveden. Sicer smo namesto v jeseni, ko vremenski pogoji niso dopuščali, opravili polivanje z gnojevko šele 26. marca in to v količini 40 m³/ha na kombinacijah 2, 3 in 4, po programu pa bi morali polivati spomladi samo kombinacijo 4. Nadalje smo na kombinacijah 3 in 4 uporabljali gnojevko dvakrat med vegetacijo: prvič 12. junija v količini 27 m³/ha in drugič 23. julija v količini 27 m³/ha, ali 6000 l na parcelo veliko 2200 m². Tako smo z gnojevko dodali, kar je prikazano v tabeli 3, naslednje količine čistih hranil: Tabela 3 Hranila, dodana z gnojevko

		Količina hranil v kg/ha			
Kombinacija	Hranilo	26.3. 40 m ³ /ha	12.6. 27 m ³ /ha	23.7. 27 m ³ /ha	Skupaj
1	N	—	—	—	—
	P	—	—	—	—
	K	—	—	—	—
2	N	88	—	—	88
	P	40	—	—	40
	K	120	—	—	120
3	N	88	89	65	242
	P	40	13	20	73
	K	120	20	172	312
4	N	88	89	65	242
	P	40	13	20	73
	K	120	20	172	312

Po programu bi morali za proizvodno leto 1981 na kombinaciji 1 uporabiti hlevski gnoj, ker ga pa ni bilo, je ta kombinacija bila gnojena samo z mineralnimi gnojili.

4.2 Gnojenje z mineralnimi gnojili

Gnojenje z mineralnimi gnojili je bilo nekoliko spremenjeno samo na kombinaciji 1, ker ni bilo hlevskega gnoja, in sicer smo

uporabili 200 kg/ha uree 15. maja. Vse kombinacije pa so bile pognojene 13. marca z NPK gnojilom 13:10:12 v količini 500 kg/ha. Načrtujejo smo gnojili kombinaciji 1 in 2 še trikrat, in sicer:

1. 14. 6. 300 kg/ha KAN (27 %)
2. 10. 7. 200 kg/ha KAN (27 %)
3. 25. 7. 200 kg/ha KAN (27 %)

Dodana hranila v obliki mineralnih gnojil so podana v tabeli 5, bila so vsa strojno trošena, razen uree 15. marca na kombinaciji 1 ročno.

Tabela 5 Gnojenje z mineralnimi gnojili

Kombinacija	Hranila	Hranila v kg/ha					Čas uporabe	Skupaj
		11. 3.	15. 5	14. 6.	10. 7.	25. 7.		
1	N	65	94	94	54	54		361
	P	50	—	—	—	—		50
	K	60	—	—	—	—		60
2	N	65	—	94	54	54		269
	P	50	—	—	—	—		50
	K	60	—	—	—	—		60
3	N	65	—	—	—	—		65
	P	50	—	—	—	—		50
	K	60	—	—	—	—		60
4	N	65	—	—	—	—		65
	P	50	—	—	—	—		50
	K	60	—	—	—	—		60

Na osnovi analize gnojivke iz tabele 3 in dodanih čistih hranil v obliki mineralnih gnojil prikazujemo v tabeli 6 skupno dodana gnojila.

Tabela 6 Skupna količina hranil v kg/ha

Kombinacija	Hranila	Iz gnojivke		Iz mineralnih gn	Skupaj
1	N	—	—	361	361
	P	—	—	50	50
	K	—	—	60	60
2	N	88	269	357	357
	P	40	50	90	90
	K	120	60	180	180
3	N	242	65	307	307
	P	73	50	120	120
	K	312	60	372	372
4	N	242	65	307	307
	P	73	50	307	307
	K	312	60	372	372

Po rezultatih iz tabel 3, 5 in 6, predvsem pa iz tabele 6 je razbrati, da so bile skupno dodane količine dušika z ozirom na kultivar savinjski golding previsoke, ker je povprečna uporaba dušika na ha 160—180 kg letno, kar pomeni skoraj 100 % več. Gotovo je, da je zgodaj spomladi dodan dušik v obliki gnojivke izgubljen za rastline zaradi izpiranja. Tudi visoka količina dušika v kombinaciji 1 (zaradi uree) 15. maja ni pokazala boljšega rezultata.

Na kombinacijah 1 in 2 je izkazan manjko fosfora, ko bi ga moralo biti vsaj 120 kg/ha in kalija v kombinaciji 1 vsaj 160 kg/ha.

Kombinaciji 3 in 4 imata ugodno razmerje hranil (PK), čeprav višek N, ki pa zaradi izpiranja ni ves rastlini na razpolago.

Polivanje gnojivke po hmeljišču v dobi mirovanja hmelja v jeseni ali pred začetkom

vegetacije spomladi ne zahteva posebnih priprav ali dodatnih ukrepov. V jeseni razpršimo gnojivko v nasadu pred jesensko temeljno obdelavo na običajen način in jo pri odraščanju hmelja zaorjemo. Podobno ukrepamo spomladi.

Uporabo gnojivke spomladi prilagodimo spomladanskemu branju hmeljišč, ki je reden agrotehnični ukrep in razpršeno gnojivko zabranamo. Vedno pač težimo, da gnojivko čimprej zadela v zemljo. Zadostuje enodnevni premor, v poletnem času pa je dovolj že nekaj ur, da se gnojivka vpije v zemljo. Polivanje gnojivke med rastjo je nekoliko oteženo. Medvrstna razdalja omejuje ali pa sploh onemogoča razvoz z večimi sodi. V poskusu smo pri medvrstni razdalji 240 cm razvažali gnojivko s sodom »CREINA« 3000 l. Pri drugem polivanju, ko je teža rastlinske mase že večja in nastajajo povse rastlin v medvrstni prostor, je potrebna močna namestitev locnov za odiranje rastlin, da ne pridejo pod kolesa ali se zatikajo za druge štrleče dele vozila. Rastline, ki padejo po razvozu gnojivke na tla, so uničene. Pridelek je navadno uničen, ker ostane suha snov gnojivke na rastlini vse do obiranja. Iz istega razloga ne smemo polivati rastlin hmelja z gnojivko višje kot režemo trte za strojno obiranje oziroma do rodni panog, t. j. višine 100—160 cm. V poskusu smo polivali gnojivko v poletnem času do višine 1 m. V ta namen smo izdelali razpršilec, ki omejuje razprševanje navzgor. Poleti gnojivko zakultiviramo. Sicer pa pri gnojenju hmeljišč z gnojivko nismo opazili prenojenosti, motenj v prehrani rastlin ali oskrbi nasada. Pri gnojenju v času vegetacije je bilo opaziti blag herbicidni učinek gnojivke na mlade poganjke in spodnje listje hmelja, kakor tudi na mlado plevelno vegetacijo, kar ocenjujemo pozitivno.

Hmeljišče smo obirali 29. avgusta na stroju BRUFF. Iz vseh osmih repetitivov smo obrali po eno vrsto hmelja, kar je zadostovalo za en hod traktorja in polno prikolico. Tehali smo svež hmelj, od vsake repetitive pa vzeli vzorec hmelja za določitev vlage in vzorce za kemično analizo. Ker smo obirali samo eno vrsto, pomeni to 550 m² iz repetitive. Prideleki, prikazani v tabeli 7, so preračunani na 11 % vlage, kemična kakovost je prikazana v tabeli 8 na absolutno suho snov.

Tabela 7 Pridelek hmelja

Kombinacija	Repetitiv	Pridelek kg			Relativno
		svežega/ repetitiv.	suhega/ repetitiv.	suhega/h	
1	1	298,8	66,13	1202	
	2	314,5	68,90	1253	
	X	306,6	67,51	1227	100
2	1	341,3	71,65	1303	
	2	317,5	70,27	1278	
	X	329,4	70,96	1290	105
3	1	324,3	72,78	1323	
	2	302,0	64,48	1172	
	X	313,1	58,63	1248	102
4	1	320,6	76,01	1382	
	2	271,1	62,44	1135	
	X	295,8	69,22	1259	103

5.3 Kemična kakovost

Tabela 8 Kemična kakovost hmelja

Kombinacija	Repetitiv	% humulona v		Relativno
		absolutno suhem hmelju		
1	1	6,3		
	2	6,2		
	X	6,25		100
2	1	6,50		
	2	6,50		
	X	6,50		104
3	1	6,3		
	2	7,1		
	X	6,70		107
4	1	6,7		
	2	6,4		
	X	6,55		104

5.4 Mehanične lastnosti hmelja

Ugotavljali smo tudi vpliv gnojivke na dolžino storžka in težo storžka. V tabeli 9 so prikazane te lastnosti.

Tabela 9 Dolžina in teža storžkov

Kombinacija	Repetitiv	Dolžina storžkov	Teža 100 storžkov	
			gr/11 % vlage	
1	1	27,5	12,18	
	2	31,9	13,98	
	X	29,7	13,08	
2	1	26,3	11,07	
	2	34,3	15,21	
	X	30,3	13,14	
3	1	33,9	15,24	
	2	42,9	18,33	
	X	38,4	16,78	
4	1	34,2	16,18	
	2	25,4	11,73	
	X	29,8	13,95	

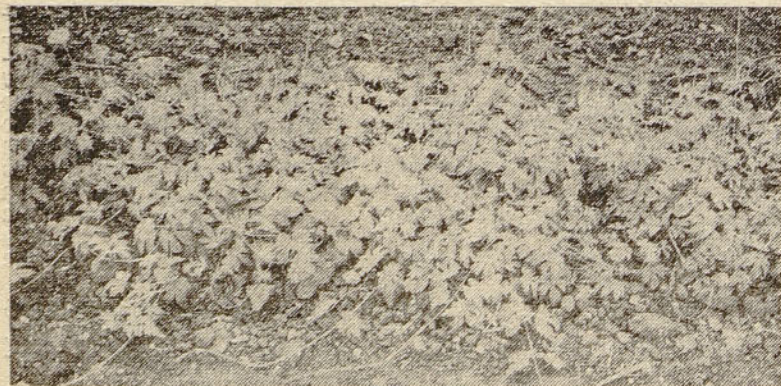
6 DISKUSIJA

Po dolgotrajni zimi, ki ni dopuščala uporabe gnojivke v jeseni, kar smo opravili zgodaj spomladi, je vreme v času vegetacije ustrezalo hmelju. Letina 1981 je za hmelj v Sloveniji ena najboljših v zadnjih desetih letih.

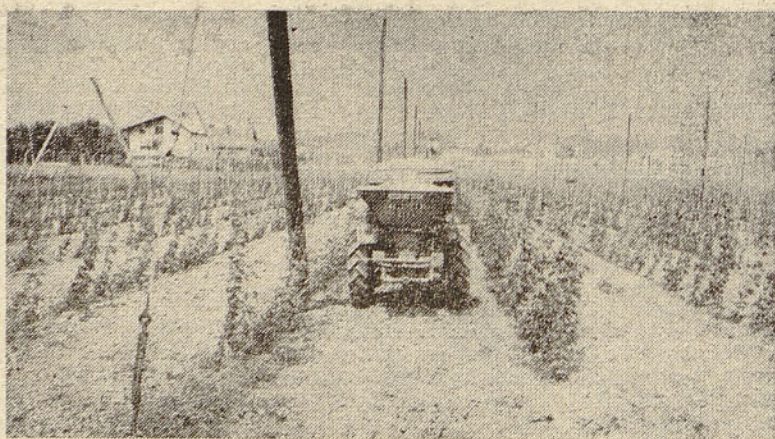
Količine dodanih hranil v obeh oblikah izgleda so zadostovale, čeprav kombinacija ena izkazuje manjko fosfora in kalija, ko je ugotovljeno, da so potrebe po fosforu za pridelek od 120—140 kg/ha, kalija pa 160—200 kg/ha.

Morda je iz tega razloga pridelek na kombinaciji 1 najnižji, čeprav so razlike minimalne, večje so med ponovitvami, kar pa gre na račun neizenačenosti zemljišča.

Tudi kemična analiza ni pokazala bistvenih odstopanj, absolutno pa so vrednosti kar visoke, saj beležimo v Sloveniji povprečno

Dvignimo hmelj s tal čimprej. Posebno pozorni bodimo na gosto sajene nasade, kjer pride prej do prepletanja poganjkov, kar zelo otežko napeljav. Predhodno čiščenje omogoči hitrejšo napeljavo in večjo storilnost

Po napeljavi dognimo izdatneje tudi z dušikom in hmeljišča prekuliviramo

količino humulona 5,90, minimalna 4,8 %, relativno pa so razlike neznatne.

Dolžina storžkov je v korelaciji s težo storžkov in pa v korelaciji s pridelkom, tako je repeticijska 1 v kombinaciji 2 dala boljši pridelek pri krajših in lažjih storžkih, enako je v kombinaciji 3 in obratno v kombinaciji 4, ko je repeticijska z daljšimi storžki dala boljši pridelek. Tudi v tem primeru gre za neizenačenost zemljišča. V poizkusu so storžki daljši (Slovenija povprečno 27,4 mm) in težji (Slovenija 10,56 gr/100 storžkov) kot sicer.

Kot že vsa leta prej ugotavljamo, da gnojevka nima kvarnega vpliva na pridelek, v letu 1981 pa celo ugodnega, poleg tega je ob enem tudi defoliant in herbicid za uničevanje širokolistnih plevelov. Ni pa ugotovljeno ali ima ali nima postranske negativne učinke, pri čemer menimo onesnaževanje okolja, ali

na posebnih talnih prilikah tudi na podtalno vodo, ki ponekod služi tudi za pitno vodo. Zaradi tega bi bilo tudi smotno (ne samo v hmeljiščih) raziskovati tovrstne učinke tudi na drugi poljščinah in kulturah, kjer se gnojevka uporablja. Če polivamo v času vegetacije, rastlina v višini 100–150 cm, ko redno po polivanju tudi kultiviramo, ostane hmeljna rastlina čista, saj ob obiranju režemo rastline nad 160 cm. Večje onesnaženje lahko nastopi, če rastline padejo ob neurjih na tla.

7 ZAKLJUČEK

1. Kmetijska gospodarstva, ki imajo poleg hmeljarske proizvodnje še živinorejsko, se ugodno dopolnjujejo v proizvodni proces, ker imajo z ozirom na število glav živine premalo prostih površin, za gnojenje z gnojevko v vsakem času, hmelj pa omogoča uporabo gnojevke praktično preko vsega leta.

Herbicidi v hmeljiščih

Pleveli v hmeljiščih so pri pomanjkanju delovne sile, zlasti na velikih površinah, kjer skoraj ni mogoče v optimalnem času opraviti kultiviranja zemlje na vsej površini, preč problem. Zato so se herbicidi v hmeljiščih, zlasti v družbenem sektorju hitro uveljavili. Upoštevajoč način obdelave in dominantne vrste plevelov v hmeljiščih se je pri nas uveljavilo zlasti škropljenje proti plevelom po osipanju, z normalnim odmerkom simazina (2–4 kg/ha in hormonskimi pripravki). Tako uničujemo plevela posebno na družbenem sektorju že več let. Večje odmerke talnih herbicidov smo uporabljali le v nekaterih nasadih pred več kot desetimi leti, predvsem da bi uničili pirnico. Večletno škropljenje z istimi herbicidi in enakimi odmerki, pa slej ko prej spremeni sestav plevelne flore.

Leta 1976 smo se lotili ugotavljanja plevelne flore v hmeljiščih najprej v Savinjski dolini, naslednje leto pa po vsej Sloveniji. Od tedaj analiziramo plevela po hmeljiščih vsako leto, predvsem v jesenskem aspektu. Ugotavljanje plevelov spomladi in poleti nam daje manj popolno sliko, kajti v tem času so hmeljišča zaradi stalnega obdelovanja precej čista. Vzorce plevelov v hmeljiščih jemljemo v naslednjih lokacijah:

Spodnja Savinjska dolina, Roje, Novo Celo, Prebold, Petrovče, Griže, Grajska vas.

Dolenjska in Zasavje, Srebrniči, Sentjerne, Brežice, Kompole, Loka pri Zidanem mostu, Sentjanž.

Dravsko in Dravinjsko polje, Sp. Polskava, Rogoza, Ptuj, Zavrč, Ormož.

Zgornjedravska dolina in Koroška, Razvanje, Ruše, Radlje, Vuzenica, Dravograd, Slovenj Gradec.

Sentjursko—Smarsko, Kozje.

Celjsko—Vojniško, Podvin, Šoštanj.

Zgornja Savinjska dolina, Radmirje, Rečica ob Savinji.

Izbrali smo hmeljišča na tipičnih tleh za vsako področje. Število plevelnih vrst, ki smo jih vsakič določili je bilo iz leta v leto različno. Najmanj smo našli 25 največ pa 44 rastlinskih vrst. Splošno razširjeni v naših hmeljiščih so naslednji pleveli: drobnocvetni rogovilček, škrlatno rdeča mrtva koprija, navadni plešec, navadna zvezdica, enoletna latovka, bela metlika, srhkodlakavi ščir, jetičnik, graščica, plazeča pirnica, njivski osat, njivski slak, navadni regrat in ščavje.

Cepirav so našti pleveli razširjeni več ali manj po vseh hmeljiščih, mnogi med njimi hmelju niso nevarni in jih posebej ni treba zatirati. Uporaba herbicidov mora biti usmerjena v zatiranje nevarnih plevelov. Sicer herbicidi več škodijo kot koristijo.

Škodljivost in nevarnost plevelov v nasadih je drugačna kot v posevkih. V posevkih hitro rastoči pleveli, posebno taki z veliko listno maso, posevek zelo oslabe, ali pa ga celo lahko zaduše, to se pravi 100 odstotno uničijo. Zlasti katastrofalne so škode v močno gnojenih ali celo pregnojenih njivah, kjer proti plevelom nismo uredili ničesar. Mnenje

proizvajalcev, da brez ustreznih herbicidov ni moč pridelovati nekaterih posevkov, ne složi samo na dejstvu, da nam zelo manjka ročne delovne sile, ampak tudi na dejstvu, da maksimalno gnojimo v takih okoliščinah pa je pomanjkljivo uničevanje plevela lahko usodno za pridelek.

V nasadih ima plevel kot konkurent gojenim rastlinam pri prostoru, svetlobi in hranilu in vlagi manjši pomen. Katastrofalnih izpadov pridelka ni, razen v mladih, na novo zasajenih hmeljiščih, kjer zlasti slabo razviti ukoreninjeni ali slabe korenike ne morejo konkurirati s hitro rastočimi in bujnimi pleveli. V mladih nasadih je uničevanje plevela v prvih stadijih razvoja primarne važnosti. V starih, dobro razvitih hmeljiščih, rastline z globokimi koreninami, ki poleg tega še hitro rastejo, hitro zmagaajo v borbi z njimi. Izjema so samo slaba hmeljišča na neprimernih tleh, preplitkih ali podmočnih. Velika ovira pa so pleveli v nasadih, kjer otežujejo obdelavo tal, nego rastlin, uničevanje stranskih poganjkov, zaradi česar imamo v nasadu veliko roparskih poganjkov ter pri obiranju. Razen tega je v močno zapleveljenih tleh lahko močnejši razvoj škodljivcev, zlasti v tistih, ki se razvijajo tudi na plevelih in tudi boleznih, ter močna zapleveljenost odločno vpliva na mikro klimo. Iz tega sledi, da so nekateri šibko rastoči, enoletni pleveli (mrtva koprija, rogovilček, latovka, navadna zvezdica), ki so v posevku, če so zelo gosti, lahko zelo nevarni v hmeljiščih tudi v večjih populacijah niso do te mere škodljivi, da bi jih morali uničevati. V nasadih so nevarni naslednje pleveli: plazeča pirnica, ki lahko spremeni nasad v travnik in zelo ovira obdelovanje, ščir, metlika, osat, ščavje, ki se v močno gnojeno zemljo razvijajo nad meter visoko, zlasti v slabo razvitih hmeljiščih, kjer jim tudi ne primanjkuje svetlobe.

Zapleveljenost z zvezdico ali mrtvo koprijo, pa tudi z rogovilčkom je v hmeljiščih naravnost začeljena. Vsi ti pleveli se razvijajo po obiranju. Rogovilček bi se sicer utegnil močno razširiti, vendar škode zavrlo tega ne bo. Prva slana ga bo zamorila, hranilo pa, ki ga je odnesel iz zemlje, bo v hmeljišču ostalo.

Ko se odločujemo za herbicide v nasadih, moramo izbrati sredstva, ki kažejo dobro učinkovitost proti plevelom, in nam delajo največ skrbi. *Herbicid*, ki preslabo deluje proti dominantnemu in nevarnemu plevelu, naredi v nasadu več škode kot dobička, ker odstrani plevela, ki hmelju ne narede preveč škode, omogoči pa, nevarnim plevelom, da se bolj razmnože.

Razen tega moramo pri izbiri herbicida sedveda tudi upoštevati starost in razvitost hmeljnih rastlin. V prvoletniku in v slabo razvitih starejših hmeljiščih lahko uporabljamo talne herbicide samo v nizkih odmerkih, ki nam preprečijo kalenje semenskih plevelov.

Tudi s foliarnimi herbicidi moramo v prvoletnikih ravnati zelo previdno, da ne poškodujemo, ne moremo pa zatreti večletnih plevelov.

2. Ker je možnost uporabe gnojevke preko vsega leta, so potrebe po gnojnih jamah manjše, uporaba je zato racionalnejša, izkoristek gnojevke v času vegetacije pa je dober in razmerje ugodno (razen fosfora).

3. V vseh kombinacijah, kjer se je uporabljala gnojevka, ni bilo zmanjšanja pridelka, vpliva na kakovost ni.

4. Postranski pozitivni učinek gnojevke je tudi v herbicidnem delovanju na plevelno vegetacijo in na spodnje stranske poganjke, ki bi jih sicer morali odstraniti s kemičnimi sredstvi, ali mehanično z ročno rezjo.

5. Gnojenje z gnojevko bi bilo možno povečati na več obrokov in s tem v zvezi na večje količine, s čimer bi nadomestili mineralna gnojila in to v času vegetacije, ko je izpiranje manjše. Vpliv povečevanja uporabe gnojevke na rastline in okolje bi bilo potrebno proučiti v nadaljni raziskavi.

Zatorej je zelo važno, da delamo nove nasade samo na tleh, ki smo jih pred tem očistili trajnih plevelov. dujemo zelene dele, sicer še zelo šibkih rastlin.

Zelo važni podatek pri izbiri vrste in odmerka preparata je *propustnost zemlje in vsebnost humusa*. V lahkih propustnih tleh uporabljamo nižje odmerke talnega herbicida. Če so tla zelo propustna se talnim herbicidom, ki bi uničile večletne rastline raje odpovemo. Vsebnost humusa je pri uporabi herbicida važna zavrlo tega, ker se mnogi talni herbicidi lahko v humusu absorbirajo, kažejo zato slabo delovanje proti plevelom, ostanejo pa dolgo aktivni. No, v naših tleh v veliki večini primerov humusa v tleh ni toliko, da bi posebej morali misliti na to.

Ozirati se moramo tudi na čas, ko herbicide lahko uporabimo, upoštevajoč obdelavo v nasadu in razvojni stadij rastline. Obdelava v hmeljiščih (odoravanje, pripravljanje, osipanje), nam preprečuje uporabo talnih herbicidov v aprilu, maju in juniju. V tem času je uporaba talnih herbicidov nemogoča, kajti z obdelovanjem spravimo herbicid v območje, kjer lahko poškoduje hmelj in kjer ne kaže delovanja proti plevelom. Teoretično bi sicer v tem času lahko uporabljali kontaktne in hormonske pripravke. Vendar tega navadno ne delamo, ker zemlja v tem času zaradi stalnega obdelovanja ni zapleveljena in ker je nevarnost, da bi herbicidi pri količkah malomarnem tretiranju prišli na hmelj, in ga poškodovali, precejšnja. V tem času navadno uporabljamo le žvepleno kisli amoniak, ko je hmelj že napeljan po opori, za uničevanje odvečnih talnih poganjkov, hkrati pa uničimo tudi komaj vzklile semenske plevela. Žvepleno kislemu amonijaku včasih primešamo aretiti. Ta pojača delovanje gnojila, učinkuje pa prav tako le na zelene dele rastline. Uničuje torej samo širokolistne semenske plevela, ki so pravkar vzklili. Travnati in večletni pleveli sicer zaostanejo v rasti, se pa razvijajo naprej.

Cas, v katerem lahko uporabljamo vse vrste herbicidov je *julij in avgust*. V juliju lahko uporabljamo tudi velike doze triazinov (8–10 kg 50 % pripravkov), paziti pa moramo, da v času od julija do konca marca, kjer smo uporabili velik odmerek triazina (simazin, gesaprim), hmeljišča ne obdelujemo. Lahko ga samo plitko kultiviramo ali pa bramo. Zelo razvit hmelj dovoljuje tudi uporabo agresivnejših kontaktnih herbicidov kot sta reglon in gramoxon in uporabo hormonskih pripravkov. Ne smemo pa uporabljati gramoxona in reglona v sušnih periodah, zlasti ne v nasadih, kjer so posamezne rastline slabše razvite.

Z gramoxonom in reglonom škropimo vlažno listje plevelov, s hormonskimi pripravki pa suho listje. Z gramoxonom škropimo zgo-

daj zjutraj ali pa pozno popoldne, s hormonskimi pripravki pa, ko je izginila rosa, ali popoldne, preden se začne zračna vlaga kondenzirati. V veliki vročini hormonskih pripravkov ne uporabljamo.

Ker v večini hmeljišč zadnja leta raste populacija pirnice, bomo morali povsod, kjer smo opazili pirnico uporabljati sredstva, ki kažejo proti pirnici dobro delovanje. To so: triazin: simazin, ali atrazin v velikih odmerkih (8–10 kg/ha 50 odstotnega pripravka), ali aminotriazolskih pripravkih, kot so: ustinec special ali simatrol. Sredstva proti pirnici uporabljamo samo v več kot tri leta starih nasadih brez dosajencev.

Pri aminotriazolskih pripravkih je karencja nekoliko krajša (4 mesece). Tudi s triazinimi pripravki lahko dosežemo uspeh z manjšo dozo (6–8 kg/ha) in tako skrajšamo karencjo (od 8 na 6 mesecev), če dodamo škropivu gramoxon, ki nam uniči zelene dele plevelov.

Pri uporabi herbicidov v hmeljiščih se postavlja pred hmeljarja dilema, ali škropimo vso površino ali uporabimo herbicide samo v vrsti. Navadno se odločimo za škropljenje s herbicidi samo v vrsti. Tu namreč ni mogoče z obdelavo ustrezno uničiti plevela. V medvrstnem prostoru pa je obdelava tako intenzivna, da je uporaba herbicidov nepo-

trebna in neekonomična. Če škropimo s herbicidi samo v vrsti je tudi manjša nevarnost, da bi uporabili odmere, ki bi resnejše poškodovali rastline.

Semenski pleveli, ki se nam utegnejo razviti pred obiranjem, pa nam zemljo celo varujejo pred velikim gaženjem. Dosedaj smo svetovali hmeljarjem, da so škropili hmeljišča po osipanju s hormonskimi pripravki (deherban) in z nizko dozo triazinov (simazin, atrazin 2–4 kg/ha). Hormonski pripravki so uničili širokolistne plevela, semenske in trajne, simazin in gesaprim pa sta preprečevala kalitev plevelnega semena do jeseni. V nasadih, kjer smo imeli opravka pretežno s travnimi pleveli, kar je predvsem v severovzhodni Sloveniji smo namesto hormonskih pripravkov uporabljali gramoxon skupaj z triazinom v nizkih odmerkih. Zlasti prva kombinacija pa je pospešila razvoj pirnice, zato bomo morali v hmeljiščih, ki so močno zaplevljena s pirnico spremeniti škroplilni načrt s herbicidi in povečati dozo triazinov, odnosno uporabiti ustinec ali simatrol.

Ustinec je v hmeljiščih že poznan herbicid. Vsebuje 47 % aminotriazola in se uporablja v dozi 10 kg na hektar škropljene površine. Razen aminotriazola vsebuje še diuron, to je talni herbicid, na osnovi ureatov in hormonski pripravek MCPA.

Simatrol je kombinirani pripravek simazina in aminotriazola. Vsebuje 30 % simazina in 20 % aminotriazola. Uporabljamo ga prav tako v dozi 10 kg/ha škropljene površine. Če imamo v nasadu širokolistne trajne plevela dodamo hormonski pripravek, enega od deherbanov. V nekaterih hmeljiščih so se v velikem obsegu pojavile semenske trave, sra-konja ali kostreba. Kjer predstavljajo trave problem bomo uporabili kontaktne gramicide npr. gramoxon, seveda v času, ko so trave še majhne. Razvitih trav ni moč škropiti tako, da ne bi poškodovali hmelja, pa tudi trav ne moremo popolnoma uničiti.

Na obratih kjer uničujemo odvišne talne poganjke z amonsulfatom in aretitom imamo zato prirejene traktorske škroplilnice, ki porabijo za škropljenje v vrste 800–900 l vode na hektar in ki imajo tudi precejšen pritisk. Uspešnost škropljenja z amonsulfatom je čim večja, čim večji pritisk uporabljamo. Mislili bi torej, da so te škroplilnice pripravne tudi za škropljenje z ostalimi herbicidi, vendar ni tako. Za herbicide moramo imeti škroplilnice, ki imajo majhen tlak (traktorske največ do 6, ročni največ do 3 atm.) specialne diže, pri katerih je škroplilni oblak v obliki metle in ki porabi sorazmerno malo vode (100–300 l vode na hektar), kljub precejšnjim kapljicam, da se izognemo driftu.

H M E L J A R J I

Redni 14-dnevni sestanki ob petkih bodo vedno ob 9. uri.

Datum:	Kraj:
29. 3. 1982	IHP (Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec)
9. 4. 1982	IHP
23. 4. 1982	IHP
7. 5. 1982	IHP
21. 5. 1982	KZ Savinjska dolina, TZO Polzela
4. 6. 1982	IHP
18. 6. 1982	KZ Savinjska dolina, TZO Prebold
2. 7. 1982	IHP
16. 7. 1982	KZ Savinjska dolina, TZO Šempeter
30. 7. 1982	Mercator KK Sevnica (Loka pri Zidanem mostu)
13. 8. 1982	KZ Savinjska dolina, TZO Braslovče

Obiski s pospeševalci:

DO, TOZD, TZO	Datumi
Hmezad LP	3. 5. 24. 5. 7. 6. 21. 6. 5. 7. 19. 7. 2. 8. 16. 8.
KZ Sav. dolina	26. 4. 10. 5. 17. 5. 31. 5. 14. 6. 28. 6. 12. 7. 26. 7. 9. 8.
ZKZ Mozirje	21. 4. 5. 5. 19. 5. 9. 6. 23. 6. 7. 7. 28. 7. 11. 8.
EEA Velenje	21. 4. 5. 5. 19. 5. 9. 6. 23. 6. 7. 7. 28. 7. 11. 8.
Hmezad Kozje	15. 4. 13. 5. 27. 5. 24. 6. 8. 7. 29. 7. 12. 8.
Mercator	
KK Sevnica	14. 4. 28. 4. 12. 5. 2. 6. 16. 6. 30. 6. 21. 7. 4. 8.
Agraria Brežice	14. 4. 28. 4. 12. 5. 2. 6. 16. 6. 30. 6. 21. 7. 4. 8.
KZ Krka	
Sentjernež	14. 4. 28. 4. 12. 5. 2. 6. 16. 6. 30. 6. 21. 7. 4. 8.
KYC Grm	
Novo mesto	14. 4. 28. 4. 12. 5. 2. 6. 16. 6. 30. 6. 21. 7. 4. 8.
KZ Celje	30. 4. 14. 5. 28. 5. 25. 6. 9. 7. 23. 7.

Obiski so vedno isti dan v tednu, včasih na 14 ali 21 dni, zato si datume vpišite na koledar. Za Hmezad Kmetijstvo in KZ Savinjska dolina bomo kraje določali sproti v dogovoru s tehnologi po potrebi in po lastni presoji.

